

58,

N. 663.

23. Стоячих. сорок -
но и следы.

Gramatyka Czeška

w dwogj stránce

ORTHOGRAPHIA PRZEDKEM

Kteráz wčj češkú řeč práwě a wlastně
psáti / y čjsti. Ta se y lez
Eom hodj:

ETYMOLOGIA POTOM

Kteráz wčj češkú řeč práwě a
wlastně mluwiti / y z latj
ny wykládati. Ta sa
mým latinjkom
přjslustj

Kto;koli žádá s češty řádně čjsti
psáti: y z latjny chceš wykládati
Nás tyto z nowa wydané s pilnostj
Enjstj přechjsti.

¶ Poněmádz taťowými latijnskými literami
 Češká řeč nědá prwe tiššena není. Pro
 tož chčelby kto známost gich mý
 tí/z této abecedy bude
 mocy poznati.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M
n	o	p	r	s	t	v	w	x	y	z	
N	O	P	R	S	T	V	W	X	Y	Z	

CATHO

Cōtra uerbos/moli cōtēdic uerbis.
 Semo datu cūctis/ani sapiētia paucis.



23
 58

Rozeněmu Pánu panu Wáclawowi z Lomni
 ce/a na Wáměšti/pánu na seže lastawému. Kniez
 Benes Optát z Telče/na ten čas učitel w Wámě
 šti:a Petr Gzel z Prahy. Službu swú/s winšowá
 ným w šeho spáštědněho dobrého wztazuj.

Wšem známo gest/wrozený Pane/pane milý/že
 každé řeči prawý způsob/netoliko se zachowává w
 mluwení:ale také w psaní. A protož každá řeč má
 swú Orthographi.t.způsob prawého psaní/a z to
 ho y čtení. Neb kdes w psaní a w mluwení není
 srownání/z toho w elibý zmatek a nerozum/w slo
 wých/y w řeči musy pocházeti.

A že řeč češká/také swú Orthographi má/ac gñ
 ti kterých Biblii tišli/sme gednosteyně zachowávali
 Wtěkde takto/ginde ginác/ta teč slova psali:a čte
 náci ke čtení žádně zprávy nedali.

Wtý když sme nový Testament/podlé Erazmo
 wy náprawy češky wykládali: wiďuce ta prwú Or
 thographi/w latijnštē řeči/y w liter psaní/y w pū
 ctúw položení. Také w našší češtē řeči abyhom to
 obě/y w psaní/y w punctowání/zachowáli. Teh
 dy Orthographi češtú (nemagice hotowě oděud
 wzyti)sme wyhledali.w pilném rozwážení w šeho
 kterých češtú Biblii wytišli/yak se w tom kde srow
 návali/něb nesrownávali/a kterých neyměněgých
 psali:a podlé té sme se w psaní/y w tišš ení zach
 wáli

A že sme tehdy také dñtly wassj milosti/psáti a
 čísti učili:A rowně tehdy také Wtatiey z dwoušš
 v wassj.m.slaše/Presctomu se yak šiw od žádně
 ho naučim Wšlal: Protož chčegice s obú stran/ta
 pracj swau/předkem dñtčám wassj.m.a potom ko
 mušby koli toho bylo potřebný/poslúžiti. Ted sme tu
 Orthographi z nowa složenú/nový přese wytišli

A ť

ij. Tym: iij Danyel xiiij
 Aby ony jako ten dobry Tymotheus/a ona dobra
 Zuzanna/z mladości w zákoně pánie čtauce/ w přis-
 mých swatých se wyučowali:

Gesli žeby pak tto prácy tauto nassj sa hnut/a
 zbužl/ nad to geslíc něco zpráwnějšjho k Ortho-
 graphij české nassel a wyhledal: my w děcni to° sau-
 ce/z toho pána Boha chwaliti budeme: Než každé-
 mu w řeči české zbehlému/giž snaaze přjgde opra-
 wovati/ nežli od počátku počíti:

Wssak wasse. m. z tohoto malé° dítčám wassim
 poslužentj/wždy tu powolnost/sluzebnjčúw swých
 a hotowost ráčíte poznati: bychom w čem wětšim
 mohli/ že bychom jim rádi poslauzili. S tjm day
 se wassj: m. pán Bůh y s nimi podlé oboghjo člo-
 wěta wždycty dobře mjtí. Wán w Wámišsti we čt
 worteš památty. S. Zofij. Léta pánie M. D. xxxij.

DISTICHON AD LECTOREM

Quisquis amas scimonē scribere site bohenu
 Et legere: Hic modicus pštat wtušj libe.

ORTHOGRAPHIA

Zatž se z Řeckého zápytu wykládá/ Gest vmeš-
 njj pravého/mjřného psanij/ a z toho také pravé
 ho mjřného čtenij.

ROZDIBLENII ORTHOGRAPHII
 Zatož ginaa každaa/ také y česká Orthographia w
 dwogh wěcy záležj. S strany zwuku slow/w slus-
 ném liter postawentj/ yaf se čterá slowa čterými li-
 terami psáti magj/ k snadnějšjmu wyslowentj. A
 s strany smyslu řeči/ w slusně punctúw rozdjlno-
 sti: yaf se čterá řeč čterými puncty má deliti/ k snad-
 nějšjmu smysla wyrozumentj. Aby tak každému
 čtenáři snáze bylo/ y slova wyslowiti/ y wsselike ře-
 či wyrozuměti. Než jakož littery rozdjlny zwuk/
 také punctowé rozdjlny smysl wřazugj.

Moc liter
 Moc. puctú

PRWNI STRANKA CZIESKE
ORTHOGRAPHII

Ku poznánij prwnj stránky Orthographij če-
 ské řeči/ s strany zwuku slow: yaf se čterá slowa čte-
 rými literami/ prawe a mjřně magj psáti: k snad-
 nějšjmu wyslowentj/ gest potřebj. Naprwé po-
 řád wssedy littery .t. abecedu českú položiti. Druhé
 rozdjl mezi literami/ w mocy zwuku gegjch ozná-
 miti. Třetj přjkladně/ pořadně to wse ořazati.
 Čtwté/ něčteré breuiatúry .t. wtracowanij psanij
 znamenati.

ABECEDA CZIESKA

a/á/b/č/c/ď/d/ě/e/ě/f/g/h/i/ij/y/ř/š/t/l/m/n/ň/o/p/r/
 ť/s/š/ss/š/š/t/ě/v/u/ú/w/x/z/ž

¶ Rozoznánij mezi literami w
 zwuku a w mocy.

VOCALES

Mezj wssemi literami/ toto gest prwnj rozoznánij

nj. Sjest gich slowau Vocales/neb čestý/hlasýté:
 Jakó/a/e/i/y/o/au. Kterez proto slowau vocales/
 neb hlasýté/že každá ta litera/hlas swúyprostráný
 má/Jakó/a/samo/e/samo/ též/i/malé y weliké/y/
 také/u/samo prostráný hlas činj.

CONSONANTES

Giné wsecty litery slowau/a sau Consonantes/
 a neb čestý/spoluzwucné:proto že ne samy/ale wže
 dy s některau z těch sstih/siwty zwul magh. Jakó
 přikladně/mast/trest/mnich/nmysl/čast/duch.

Sau owšem w české řeči/některá krátká potwor
 ná slova:gestto.žádné vocálný hlasýté litery nema
 gh. Jakó wch/šp/teh/dyt/sině/sinet/čt. Ale w
 gých yazyčch toho se nenalézá.

NAD VOCALMI TOGEST

nad hlasýtými literami/co má
 znamenáno býti.

Nad vocálemi slusň znamenati accenty/ to gest
 čárky tenké/na stranu tržné. Kdes koli ten accent
 nad kterú stogý/tu gest toho hlasu/neb toho zwu
 ku/dlauhé wostčejšij zničnj:Kdes pak toho accentu
 nad kterau uený/tu gest to hlasu krátké y mdleye
 šij zničnj.

Nalec neb tenké i /w swém prodluženj/mjšto
 accentu/dwogná sobně se klade/takto ij. Jakóž pak
 y giné vocales/neb hlasýté/w swém prodluženj/a
 w swém ostčejšijm zničnj:mjšto accentu/dwogná
 sobně w zákoně sau potoseny.

NAD CONSONANTES TOGEST

nad spoluzwucnými/co má
 znamenáno býti

Nad Consonates/slusň znamenati apices/totžto
 wstřep obširnee kraatké:Kdes těch nad nimi uený

tu každá litera bez toho wstř a/ w swém přiroze
 ném zwuku znj. Ale Kdes koli nad kterau ten w
 stř stogý/ tu gest té litery/neb hrubšij/neb těšij/y
 Brincawčyšij zničnj:Neb wstřowé zmeňenij přiro
 zeného zwuku nad každau literau wyznamenáwa
 gh. Jakóž to wsecto pořádně w přikladech abece
 dy wřazáno bude.

Moc wršk

DIPHTHONGI

Že w každé řeči Diphthongi se znamenagh/a w
 Lazugh/ slusň wíedeti: Že Diphthongus gest dwú
 hlasýtých liter/moc swú držjčch/wgednu syllaba
 spogenij/neb zbehnatj. Každá litera vocálnij/sa
 ma/neb s ginými Consonanty/má obwláštňij sylla
 bu čimti: a protož Kdys se dvě spolu (obe moc bla
 su swčho držjce) w gednu syllabu zbiehnau/ to slo
 we Diphthongus.

Pet pak Diphthongú w České řeči máš zname
 nati: Ay/ au/ ey/ oy/ uy. Tu wždy sau dvě literé
 vocálnij/obie swú moc držjčy:a obie spolu gednú
 syllabu činj.

Ay/ Čest Diphthongus hñewiwostj. Jakó:Ay
 nech mne/ay co činjte:

au/ W české řeči gi Diphthongus wšitečnj. Jakó
 přjgdau/budau:Kdys se o mnohých mluwň. Teez/
 tau cestau/swau rukau:Kdys se in ablatiuo.f.gene
 zis mluwň:To šjče poznáš s Etymologij.

Ey. Jakó gey/ neymilešij. Tu také/nědy ma
 tě i /spolu s/e/ a s welikym/y/ mjšto consonantu/w
 gednu syllabu pcházy. Jakó pilniešij/mjčniešij:

Oy. Jakó boy/hoy/foy/foyt. Ta slowa w zá
 koně nědy šteze y/ nědy šteze g/istli: Ale každj
 máse poznati/že žadu ne g/ale y/weliké znj.

uy. Jakó máy/twý/twý.

Dy dwa diphthongi/uo/ie/ některij w české

Moc accētū

feči psanij/ nenaalesit'e pššij: Račo/Buoh/muoy/
 Duom/wjčera/mjčera/swe dectwie/narozenie/slusšie
 li/slyššie. WJohlibycho m y my t'ez welmi snadnie
 psati:ale je ničoli to^o poznati nemužeme/aby k'erij
 lid'e tak mluwili: ne b by podle takoweho psanij w
 mluwentij/musjlo byti diwnee aust' trimentij. Pro
 tož yažs' sami mluwime/ y gin'e lidi mluwiti slyššij
 me: tak bez sech diphthongu pššime. Račo Buh/
 mny/dum. Tu/u/s accentem/to prodluženij/a wo
 strejssij žienij Dobře zprawij. T'ez wjčra/mjčra/swe
 dectwij/narozenij/ slusšili/slyššie: tu samo dwog
 te ij/dobře dlawho/a dosti woštie žnij/ Naam se w
 dy widij/se takowe uo/a ier yažs' se pššie/žly zwu
 w čelke feči/a weliku překážku/čtenári činj.
 Wšak gestli je se komu takowe psanij předeč lžbž/
 má toho Dobru wůli:my w tom žadného nečcem
 haněti/než což se naam mjčrnejšijho widij/to sme
 obljžbili/y ginym wčazali

PRZIKLADOWE KYKAZANII

mocy a žienij/pořadnie každye litery
 wšij čelke abecedy. A zwlaššie yač
 ta litera/ i / při k'eré gin'e li
 ter'e maa psána byti/
 w swém hlasu

a / bez accentu/čraatce maa žnjiti. Račo swatý/
 swatost/čdyž se o swatém člowětu mluwij.

á / s accentem/dlause a woštie má žnjiti. Račo
 yá/má/twá/pán: tež swatost čdyž se(čac k'oli bez pš
 jma ž obyčee)do sluzebnosti swátosti mluwij.

ä / se wšjwá gednosteynie na každém mjššie: Po
 ä/čdyž se malé i /klade/má tence slojeno byti. Ra
 čo biblij/bili:Kdež se welik'e y/klade/má hrubě slo
 ženo byti:yačo byly/bydlo/byti.

ä / bez wšštu/w to zwutu žnij/yačo čdy by dal

žnamenij mlčeuij / c / c. yačo/ co cesia/ epáti. Při
 tom c čdyž se k'oli klade y/wšdy se well'e má klásti:
 ne b tak práw'e žnij. yačo cpyž cysat. Ac se ti k'erijž
 žákon wytiskli w to gednostaynie neslownawagij.
 č / s wšš'e / w tom zwutu žnij: yačo čdyž četi
 kolébagij/ č / č /. yačo často/čelky. Po tom/č/čdyž
 se k'oli pššie/ i /wšdy se má malé ne b tenč'e/ gedno
 ne b dwogite klásti. Račo činiti/čisiti/čjiti/čiti.

Tuto pilně znamenay/že přitom obogim/ c / č/
 ta litera/ ž/žytecnie se přidává:ne b se tu w swém
 zwutu ničd'a newyslowuje: a byt se mělo/ ž /po/
 /c /wyslowowati/musjlo by mnohé nemotorne še
 plánu byti.yačo/ c / ž / o : c ž lowč.

Po wěrsálijim/č / musj se něčdy/ ž /s wšš'em
 ža samy wššet přidati/aby bylo hrubšij geho žn
 nij. yačo Člonč'e/Članč.

č / bez wšštu wšdy obyčegem zwjčlym hrubě
 žnij.yačo Dawid/dar/duch/dúchod. Po/č/malé i
 tence se má skládati. yačo gdi/dij/dijly. Ale welik
 č'e y /po č /hrubě se má složiti. yačo čym/čyl.

č / s wšš'em/gest w subtylnějšij žnij. Račo
 čo pod/rod/teč/dčod.

č / bez accentu/ gest w zwutu swém čračk'e. Ra
 čo ne/se/tebe/sebe:

č / s accentem/gest dlawh'e/woštie/zwučně.yačo/
 mě/twé/něšti/wšti.

č / wššdy gednosteynie fučij. yačo fary/fičij.
 Po f /malé i / obyčeyně wšdy se klade. Račo fijky/
 fiola: leč w té interieccy čdyž d'jž pšj.

g / ani v latinijštu/ani v čechu/ gednosteyně se
 ne b'ere: něčdy t'čegi. yačo bezus/ gijit/gitro. ně
 čdy hruběgi. yačo gabriel/golias/galileag'gumi.

Ta hrubost geho mohla by (by obyčey byl) wšš'e
 rozeznána byti. Po g / wšdy obyčeyně malé i / se
 klade. yačo gije/gij/gj'dlo.

Tuto také znamenaj/ se g / před/ s / mědy se ne čte
 A poněwadž se ne čte: proč se darmo při tom slově
 sem/ sm/ neb sau/ přisťe? U mnohá slova gednostey
 ne se přisťá/ a wstát w řeči rozum wklazuge wlastníj
 každého wyznamenáníj.

h / wssudý w swém zněníj duch wydáwage hu
 čij. yako hlawa/helm/tehdý/twého. Zdeš má 3p
 nýtj/yakoby někto trhl po spáleníj sebe/tu a před/
 lošerým c / za gedno se spoguge. Yako chrám/ch/
 wála/chytrých/chitwých. Po / ch / wždy weliké y/
 má se klášti. Yako chystá/chyba/chytil.

i / malické wždy (w pstráním rtúw otowřeníj)
 tence a krátce znj. yako gich/wiz/tito/ psáti/státi/
 ij / pak to/ Edeš gest dwogité/také wždy tence /
 ale dlawze wostře znj. yako wñjm/pñjm/gñjm/dñjm
 A zadu/milij/dobrij.

y / weliké bez accětu/wždy (w sewřeníj rtúw křo
 samého prostředu) hrubě a krátce znj. Yako ty/
 wy/my/bly/myly. Edyž se o šenách mluwíj

y / weliké s accětem/také wždy hrubě/ ale k toj
 mu dyle a zwučijegi znj. Yako dyle/myle/mýněc:
 A zadu/mily/dobry/zly.

Tuto slusij znamenati/ se obogijho i / malého/
 weliké/čechowé na počátku některých slow/za g /
 spoluzwučné wšijwagij. Příklad obogij/ Jan/ Ja
 kub/pazyk/ yátry/yakoz. Protož tu z těch dwau wo
 cálnijch liter/ nědýž diphtongus nemij: neb swé
 mocp ne drzij. Syc muslyby řijcy w gedné syllabe/
 Ja/n. Ja/kub.

ě / w swém zněníj wždy gednosteynj zwuk drzij
 Yako k wám/kwapiě. Po k / nemúz neš weliké/y/
 byti. yako kysě/kým/kýš. A zadu/wsseliký/weliký.

l / nědý w swém zwuku tence se běže. Yako
 lenochu/leš/lepe: nědý pak hrubě. Yako/blecha/
 bleš/kluk/leš/za klam. Po l / nědý malé i / tence

se klade. yako litera/list: nědý pak hrubě hrubě.
 Yako lyfo/lyšy.

m / rty zawjrá/a zawřeníjmi rty němč znj. Yako
 ko mnoho/mého/dúm/sum. Po m / také i / malé
 y weliké se klade. yako mí/míst/mý/ myš/

n / bez wssřtu/wšým obyčejem hrubě znj. Yako
 ko dán/den/sen/wen/ Po n / slusij i / ssetiti/ Edy
 malé i / a Edy weliké má položeno byti. Yako nič/
 dy/nikoli/a nyň/nybrš.

ň / s wssřtē měččegi znj. Yako dan/naň peň:
 o / hlase m y accentem wždy gednosteyně okrau
 hle se běže: Yako boše/moře.

p / w čeště řeči gednosteyně má zněníj: Leč se ně
 Ede z židowště neb z řecké řeči s/h/spouge/ tehdy
 za/ f / má čteno byti. yako Raphael/philystyn/šij/
 philozophi/zophia. Po p / i / malé/ také weliké se
 klade. Příklad prwnijho/ piš/pjšmo/pjšac. Příklad
 klad druhého/ pytel/pyšný.

q / té litery Česckowé w psaníj swé řeči ne wšij
 wagij: Protož také w počtu abecedy Čescké polože
 na nemij.

r / bez wssřtu wždy hrubě ryčij. Yako rak/rel/
 rostt. To r / Edežkoli po sobě /y / má/wždy weliké
 má. yako ryba/rybnij/ryčle. Přitom/ r / hruběm
 bez wssřtu/ z / dočte se pjšse/y čte. yako wryz/brz.
 Nědý se ono k giné wocáli následugicij táhne. yako
 ko/brzo/šrzo/mryš/ dršij.

ř / s wssřtem chěaplawěgi znj. yako/řása/řeka/
 řemen. Přitom/ ř / s wssřtem Edeš se koli/ i / pjšse
 wždy se má malé/tenké/krátké/neb dwogité psáti.
 Yako při/ři/řijkali/řijdili. Při tomto/ ř / chěap/
 lawém s wssřtē/ ta litera/ z / wždy zbyččie se pjš
 šse: neb se nědý ne čte. A byt se měla čijšti/mušylo
 by byti obšijně šseplánij. Leč při weršáli/ Edyž ně
 Edy při/ R / mjšto samého wssřtu/ z/s wssřtē/muš

¶ Po / s / a po / t . Sýt sem yá y ty / toho sýtj sstj
ročeho w sstji geho.

¶ Po z / bez wstku y s wstke. W nauzy žiwno
sti a žijnivosti / darmo se v žida zystu nadžiti.

BREVIATVRY NEB VKRA cowánj Českeho psánj.

¶ Wstceky vocáles / neb hlasýté litery / kdžtoli
bud to w prostřed neb na koncy / weyfs nad giné li
tery se stawegj: okazugj před tjm / nebo litery / neb
syllaby některé wpuštěnj. Jako / pa^o / me^o / ge^o / do
bre^o . Těz se to čege / kdž se consonátes / neb spolu
zvučné / zadu někde weyfs nad giné wystawugj.
Také kdž se w psánj někdy poslednj syllaby weyfs
nad giné prwnějšíj stawegj. Jako / příkazo / a na
hoře . li / za příkazowali . Těz wassj / a nahoře / ti / za
wassj milosti .

Wstet kdž mezy některými literami / a tau wo
cálj weyfs stogj: za / i / stogj. Žato vě / vě / nie / vě / za
bie / die / nie / tie. Ždež / i / swú moc vocálnj tratj / a
za consonant žnj.

Tytlowé prostj nadewssemi vocálemi / napřed /
w pštried / y při koncy / wssjdu / m / neb / n / (yač rozum
čáze / woznamenáwugj.

Při té literě / p / rozličnj tytlowé sau. p / za pře
yato pdkem. p / za při. yako pklad. p / za pro. ya
to prok. p / za pra. yako pba / pwo. Těz w psánj
čakowj tytel za / ra / nad ginými mnohými literami
se stawj / y někdy za / na.

Některé breuiatúry w čestě psánj welmi krátke
sau. yako / S / za swatý. . t . samo / se dwěma puncty
napřed a zadu / za / to gest / neb za / totižto / se klade.
A w krátlosti powěda / wstceky Breuiatúry čestěho
psánj / krátce nemohau sebrány býti. Také w tistě
nj se nenalěžaj: w psánj / neb čtenj / každý obyče

gem snadně se gim naučj.

DRVHA STRANA CZE stě Orthographij.

¶ Žu poznánj Druhé stránky Orthographij
wčestě řeči / s strany smyslu řeči: yaf se čterá řeč / čte
rymi pucty dčlj / y č oddechntj kdž se čte / y č sna
dnejšjmu smyslu poznánj. Potřebj gť šestery puct
a přitom moc každého oznámiti / y příklady to oká
žati. Aby každý / čtožby nowý Testamēt střeze Žraž
ma zprawený čell / wssm punctom w niem položen
ným / mohl rozuměti: a tak slusně y rozumě geč čj
stj. Ačkoli w některých Impresyech lépe / a w něk
tých hře / střeze impřory / puctowé sau položení.

Dmoge moc
punctum

VIRGULA Neb suspensiuus.

W Čestě neb němectě řeči se stawj stráysset tě
řj obdylj / ne wpijmě žhuru / ale possikem takto. /
řlowe virgula: to gest prautel / neb čárka. Wněp
stj latiněcy / obyčejně dole půl krauška maličěho
zpátkem kladau / a suspensiuus mu čjlagj.

A takowj puct se klade / kdž řeč začatá gest e tak
wisy / se nenj ani smysl celý / ani celé řeči wplněnj
Žato w příkladu . Počátek weselého žačstowánj
Čezu Křysta syna bo: j^o / Tu gest řeč začatá / wssak
tu nenj ani smysl celý / ani té začaté řeči plně dožo
nánj.

Moc toho
punctu
Mar: j.

GEMINVS

Punct dwogitý / čdež geden nad druhým stogj /

Nako taktó : / Latinšcy/geminus ameniagij:
 Ten se klade/ědes ktere začaté řeči gest giž smysl po
 něčud cely:ale gest.ě nenij té řeči dokonánij/ě plně
 mu vyrozuměnj. Po tom punctu dwogijm/wšdy
 gest.ě k celosti a k plnosti vyrozuměnj té řeči/něco
 wjice přišluffij:a gest.ě má něco dopowědjno býti.
Nako w přijkladu. Počátek weselého zřestowánij
 Gesu křysta syna bošijho/ wašoš psáno gest w pro-
 cych: Tu giž té řeči gest y/počátek/y smysl ponečud
 cely:ale gest.ě nenij té řeči do- lničnj/ě plněmu wy-
 rozuměnj: gest.ě k celosti to^o smyslu něco wjice má
 powědjno býti.

PERIODON

Punct gest sám dole gediny/taktó / / Poňemz se
 znowa k počátku giné pořádné řeči wersále přjše:
 Neb kdys tač stogij zadu při dokonánij wšj řeči /
 Latinšcy y některij/periodon/některij obyčejně Což
 ma gey nazpřwagij. Ten se klade/ědys gest y smysla
 y řeči začaté/dolonalé vyplněnj/ě celému wyro-
 zuměnj. **Nako w přijkladu.** Počátek weselého zře-
 stowánij Gesu křysta syna bošijho/ wašoš psáno gē
 w procych: Ale yá pošlám posla swěho před twá
 řij twú/gěz připrawij cestu twú před tebu . Tu gē
 giž y smysla/y řeči plně vyplněnj/ě dostatečnému
 wyrozuměnj. Neb giž potom y hned wersále gest:
 a počátek giné řeči/z giného proroka.

GINII PRZIKLADOWE

Kdes se ti třij punctowé po
 řádně následugij.

¶ Což narozeno gest z řela/tělo gest:a což naroz-
 zeno gest z ducha/duch gest :

¶ Těz: A on odpowijdage gedno^o z nich/řekl:
 přjsteli ne činjim tobe křimdy.

Moc toho
 punctu.

Marj:

Moc toho
 punctu.
 Marj.

Mala: iij:

Jan: iij:

Mat: xx:

Těz/Synowé budte poslušnij rodičú wewššě: Kolo: iij:
 neb se to dobře ljbij pánu.

INTERROGATIVVS:

Punct obwlastnij gest otázky/ neb otázanij: gest
 muš latinšcy Interrogatiuus/ řijtagij. Dwa punc-
 ty/geden nad druhym/ dolnij prošty/ale wchijij s
 nařimenym wocástem/ taktó / / Ten se klade/
 ědes se neřaká otázka dge:aby z odpowědi bylo té
 otázky wyswětlenij:a má se wšdy způsobě otázky čij
 řij. **Nako w přijkladu:** Kolik chleba máte? a oni řij
 řau: Sedm. Tu máš giž y otázku/s punctem otáz-
 ky:y odpowěd.

Těz Chléb kteryz lámeme/ zdálij s: olečnoscí řela i Korin: x:
 křystowa nenij? Ale tu máš otázku/y punct otáz-
 ky. A y hned potom odpowěd/ě wyswětlenij té o-
 tázky/ědes arosotol diij: Neb gedem d leš/gedno če-
 lo mnozý sme:neb wššicij z téhož chleba částku bē
 řeme. Aby z wlastnijho wyswětlenij apost. ola/ y z
 řutku wřazaného/bylo znáti/ se tu apostol prošte
 ne mluwil o přirozeném těle křystowě/ale o duch-
 wnjm těle geho/ě řiktwē: o duchownj spolecnosti
 wěrných. **Nakož z řezymowy Paraphrazij snadně
 gest wyrozuměti.**

PARTITIIVS Neb Diuisiuis :

Při koncy řádku/ ědes keli některé slowo w swě
 celosti nemij pološeno býti: dwē virgule taktó by-
 wagij postaweny / / Aby z toho čtenář čta wědel
 se to slowo w to řádku w celosti swě pološeno nes-
 nj. **Kdes to přijkladně při kocy mnohých řádkaw/
 gest wídeti.**

PARENTHESIS:

Parenthesis/ w Orthographij/ tačē mezy pucty
 se klade. Kterážto za půl křaužtem napřed je počij

Moc toho
 punctu.

Mat : xv :

i Korin : x :

Moc toho
 punctu .

ná: a púl krauzkem zadu zavřirá/ takto/ () /

A ta se klade/ kde se w některú řeč začatú/ gíná řeč w kládá: neb pro té řeči přičiny vřázaní/ neb pro gegň dalšij osvětlení/ a neb pro ozdoboňst: p vřáčení/ a pro potvorení té řeči.

Že té pak přičiny těmi polaukrauzky se zavřirá: Ktož by řeč začatú bez wšij přčásky předce čijši chěl: aby eos před Parenthésy/ a po parenthésy sto gň/ pořádně četl: a neb mezy těj paréthesym čta/ aby gi w zvláštněj rozvásení četl: aby w pořádku před se wzaté řeči se ne meplil.

PRZIKLADOWE Kde se paréthesis wkládá p vřázaní přičiny/ před se wzaté řeči.

Stáli pacholcy/ y slusiebnicy/ kterij vřlji nahra bali (neb zyma byla) a z hřijwali se.

Těs: Protož bylali dočonalostj strze Lewitstě Eričstwj (neb strze to lid zákō byl wřipal) eos nad to bylo potřebij aby giny powstal křez/ kteryžby po dlě řádu w telchysedečowa/ a ne podlě řádu Haro nowa slulc

PRZIKLADOWE Kde se Paréthesis wkládá/ pro té před se w zaté řeči swětletšij wyloiení.

Powstau petr w prostřed wcdelnjštůw/ řeči (a byl zástup aměn spolu yako sto a dwadecetj) / Tužij bratřij/ musjlo se pšijmo narlniti.

Tes: Neb ačkoli sau kterijš slomau bohowé/ bud to na nebi bud to na zemi (yakož sau bohowé musj á páni mnozy) wšak my gedine/ boha máme.

PRZIKLADOWE Kde se Paréthesis wkládá p některé řeči/ y ozdoboňstj/ y vřáčení/ y potvorení.

Abý bylo swědectwj časy swými/ w kterěto yá i Timo: ij. postawen sem kazatelem/ apostolem/ prawdu prawd wřim w Křistu/ ne lhuu/ wčitelem pohanůw s wř rau a s prawdau.

Těs: Neb spogeni budau (prey) dwa w gedno i Korin: vi: kelo.

Také toto slusij znamenati/ že Impresorowé/ kterijš/ testament krazmem napraweny tškli: nicť dy parenthetim/ ne yatž obyčey gest polaukrauzky/ ale dwěma puncty/ napřed y zadu zavřrali. Žako A řeč ta čelem wčiniena gest/ a obywała mezy námi Jan i.

(a spatřili sme sláwu gegň/ sláwu yakošto gednoro zencho od otece) plná milosti a prawdy. Tu před/ a spatřili sme/ mňsto púl krauzka/ geminus/ a za od otece/ při zawření také mňsto púl krauzka geminus stogň. Stapulensky položil krauzky. Wieľdy pak Impsorowé potřebnú parenthetim/ samými wř gulemi znamenali. yako: Tehdy soldnēri křdy ho vřřizowali/ wzali raucha geho (a wčiniili čtyři dňj/ y/ gednomu každému soldnēri dňj) a sukni. Stapulensky zgewně paréthesim tu wřazuge/ t snadney šijmu wyrozumění položil polaukrauzky. A tě smy sl z paraphrazy krazmowy/ snadně se mňz poznati

PRZIKLAD Kde se ti punctowé wšickni w gedné řeči spolu scházegň.

Ždalij newřte bratřij (neb znagňcym zákō mlu wřim) že zákon tak dluho panuge nad clowčtem doľudž by zákō jim byl: Nebo žena poddaná mužj/ žiwěmu mužj přiwázána gest strze zákō: pakliby wmiel muž/ wyswobozena gč od zákōna mužje.

Konec Orthographij.

Moc té par
renthesi.

Přičina zam
ření parens
thesi.

Jan xviii.

Zid: vij

Skut: j:

1 Korin: viij

Jan i.

Jan xix:

Rřim vii:

KAZDEMY VPRZIMEMV CZTE
náci/ Křiž Wáclaw Philomates z Cínz
dřichova hradece/napřed
pozdravenij.

¶ Ne divojm se tomu/ že Laurencius Valla/
muž w latijnšfě pazyku naramie wmluwny/ tak
velmi je horltj/na ty kterjz ten pazyk swau blesot
nostj hanebnie zprnili: a přeciž tu latjnu z pazyku
Řeckeo poslti/ křeze přiměšowanj ginych postřa
nych/ a ne wzácnych pazykůw štereštwjnm leho
myslým/w zkázu wvedli.

¶ A deš toho štost mage/oto pracowal/aby toho
všlechtilého pazyku nakazenj zase napravil. Na
tož pač otom znamenitě kniby (žš magy tytul Li
ber elegaciaru) sešal: aby z nich se učili wšiceni/
kterjz práwě a čí, te čtj latjnm mluwiti: a wwaro
wati se wšeliyabych barbarismů: a solecismů. t. ne
prawého/přewráceného/ a zle zwučjného mluwe
nj. Cšebož nečderšj stary latijnšj učitel (yako/
Jeronym Ambrozj y giny gim podobnj) přilic šes
teli. Ponichž přišti giny s Eucharistkau latjnu/
Cyako Scotus Thomas Albertus: a giny gim po
dobnj) kterjz aby gegich marně mudoowanj přu
chod mēlo/potworně terminy(wačo wolitio/filia/
tio/eccitas/et sic de alijs) k wůli sobě twocili: ge
ššo latijnšfá máti k takowým učet se ne zná. Ale
bud bohuz z toč chwála/ že nynešfj latijnšfj učí
telec/ yakož o to wylugj aby mnohá zavedenj a
bludy oznámili/ a prawě nás učili: tak y o to pil
nost magj/aby čemuž koli nás učj/to čisťau latj
nau sepsali.

¶ A pročes by tedy také giny pazykové wse
liyacj swě čistoty neměli? Anobřj proč lidě toho
pazyku w němž se zrodil/črřaly zanedbawagj/ a cy
zpmi slowy od ledřkudš pšlymi/čazyti geý dopauš

šegjč. A to se dege/ ne gen w twapném mluwenj
ale y w rozwášeném psanj. Protož horltj y wá/
a diwjm se tomu/ že Cšehowě ozdobného pazyku
šwoho/w počtowošti nemagj: neobagjče zachowaš/
ti způsobu wpmuwnosti té kteráz nanž záležj. A to
ne gen w mluwenj/ale y w psanj. Zwáššče pač
a nadwšsecko w pššně swatě/ starcho/ y nowcho
Testamětu. Neb biblj gšž nečolifráť impřymowa
li: a tu wšdy(newjm šwěwolymitli nečbámjnm/či
li prostjmw newědomjnm) toho se dořustili/že mno
há slowa neupřimě z latjny wyložili.

mšsto	}	impřymowali	}	ho	geho	
				gegich		gich
				mu		gemu
				ú		úw
				eu	ú	

¶ Coš se čech dwů slow čtne/ gest / a/ sau / meš
/ šu / Ta nešlššic/šbytečnie na mnoha mšstech čla
dli/šž do osšlšwosti čtenj y posłuchanj. Neb což
se koli čde w gečně osobě štalo/ wšsecko ten pabya
/ Gest / wčinit. Počat se gest/narodit se gest/ řiššel
gest/dal gest/třestal gest/zradil gest/dočonal gest/
ymčel gt. A w mnohém počtu/ti yacjs/ sau / meš
/ šu / čdeš se co přihodilo wšsecko omi špáchali. Wj
deli sau/ceptali sau/ čtradi sau/diwili šu šer/ zar/
mčtili šu se/ššli sau se/šwaršli sau se. Aterak se
tu wšludy to/ gest / a to/ sau /šbytečnie člade/otom
zgewná zpráwa de verbis bude oznáměna. Ten
pač nebogy/ bšššš / obogjho ša pohlawj/ a rozlič
nych šlawůw/diwně wčey pššobjšš.

Šle co čimj poruššně wpmuwnosti následowá
nj: A čjm wjčee obyčegom poruššěnjm wdičla se
pauššegj/ tšjm dáte se probjňhagj/ šprawědlivost
pač w tom hyniti musj. Protož dobre gt šjm os

byćezom za času durność zastawiti/aby snad dawa
ni swau starob/losty/w przyozneni se nezmienili.

Protoż aby yazyku Czeskeho nakazeni/zase nap
weno bylo: ucinił sem spis/pro ty kteryż toho ne
znagų/ aby o tom cesku Etymologii nieli/ gų by y
w mluweni/y w wykladani/zprawiti se mohli.
Wszak ne abych kazde slowa declinacy/per casus/
et tempora (yakoż w latynskę gramatyce slusny) včil.
Zle oznámim gen ta slova/ kteryž obyčey zle v
zřwá/tak w psáni/yako y w mluweni. A přitom
oznámim/kterak kteryž slow zle vžhwanych/prá
wě vžhwati máme. Wszak ktoś prvě z Donátu po
lévky iřolske ne zakusyl/ a latynau sobě aust ne
proplákl/ teně ne srozumj spisu tomuto. Neb se w
ně n latyna v ceskynu pmejuge: a ginať Etymo
logia se sána byti nemúse. A ptož gen křesjmi kře
rijš latyně vni j/ přisacem literátom/a žákom se
hodj. Ntiey se dobře: cti a sud vpijmy čtenáti.

DISTICHON AD LECTOREM:

Si tibi barbaries male fandi p̄stitit vsū
Hac forma recte discē boheme loquī.

ETHYMOLOGIA

Yakž se z řeckého yazyku wykládá: Gest v
mčni/prawého mjčného mluweni/y
také pravě mjčné/gedno yazy
ku w druhý wykládani.

ROZDILENII ETYMOLOGII

Yakož latynská Etymologia/w osmeré stránce
řeči záležj: Tak také tuto/při každé té stránce/kdež
gest zlé/a pak má byti pravě wykládani
vřázáno bude:

PRVNI STRANKA ETYMOLOGII
Gest (yaktž latynjcy čhřagj)
de nominibus.

¶ Mielady owšem některá gměna/ slova zna
menitá/napřed byti položena: gichžto obyčey w zá
koně páne/w Czeské yazyku omylně vžhwá. Wszak
pro vřrácenj sau tuto zanechána: a že při novém
řeskámětu/podlé Etazmowý náprawy/potřebně
gi řudau oznáměna.

REGVLA

De Nominibus adiectivis:

Adiectiva neutra pluralia/absqz substantivis po
sita. Yako/cetera bona/mala/nouissima/oriora/no
ua/vetera rē/ magj se exponowati cū illo substanti
uo/wěcy:a byt gich pak w gedné řeči několiko polo
ženo bylo/dostj gest gednau/wěcy položiti. Exēplū
Cetera vero cū venero disponam/ Gine pak wěcy i Korint: xj.
Edyž bych přišel zřjđim. Recepisti bona i vita swa Luka: xvj.
et Lazarus s̄it mala/ Wžals dobré wěcy za živo
ta swě/a Lazar tēs zlé. S̄it nouissima homis illis Luka: xj.
us peiora poribus: Bywagj poslednj wěcy cloně
Ea to horšj neš prvňj. Profert de thesauro suo Mat: xij.
nova et vetera/ Wydává z pořadu swého nové

y stare wocy. **Exceptio.**

Oia neutrū plē sine substantō positū: mā se expo-
nōwati singlariter bez wocy/ne pliter s wocmi/
i Korintj: vj: **Exēm:** Oia mī licēt/sj nō oia conducūt. Wssckō
Filip: ij: mi sūssj/ale ne wssckō prospjwā. Oia facite sine
murmuratōn: Wssckō cūte bez reptānj. A takōs
wā expositō gē lepsjij nēsi i wocy pēdānjm. Tak
takē māsi exponōwati/bona/a mala/ Edyj pī sobē
mijwagj/ōia/multa/quāta/a neb nēco takōwēho.
i Mo: xlv. **Exēm:** Dabo uobis oia bona: Dām wām wssckō
Skut: ix dobre **Exēm** sedī: Multa mala operatus ē: Mno-
ho zle cūnil. **Exēm** tercj: Quāta mala fecit scīs
Kteraj mnoho zlēho cūnil swatym.

REGVLA De diphthōgo auet u sillaba:

Ti kterjjs Cieskū Biblij imprimowali/ten diph-
thong/ au /za /ū/: a / u /za/ au (pakoby w tom žād-
nēho rozdjlu nebylo imprimowali. Ale ty wēz se
ten diphthong cūnj rozdjl/ster casū actūm/et ab-
ltām i genere femio. Neb Edyj actūs casus mā swū
terminacy na/u/tehdy abltūs mā se skonati na/au/
i Mo: xlv. **Exēm:** Mēsurā bonā/et cofertā/et coagitatā/et su-
Skut: ix perelutē/dabūt i sinū westrū:eadē quippe mēsurā
qua mēsi fueritū/remetiēt n uobis. To cesty takō
to wylos/ Mjru dobru/ a nasutu/ a natlacēnū/a
wchōwatu/ dādij w lūno wāsse: Neb tau mērau
kterauj bysste mēcili/bude wām odměreno. Tak y
ginde poznās ktery gē casus actūs/a ktery abltūs:
Luk: vj wyrozumjjs takē lepe to co se tu prawj.

SEQVYNTVR REGVLE DE CASIBVS

DE NOMINATIVO:

¶ Regula Prima. Nominatūs/nēdy pēnē se
Eccles: vij se promēnuge in actūm/w yazyku českē. **Exēm:** Nō
i homo iustus i terra: Edeš/homo iustus/ gē casus

nti/a cesty/člowěk sprawedliwý/takē casus nti: Bu-
v Mo: iij. desli pak přjnsosti latjnské následowati/zle dšs
Nenj člowěk sprawedliwý na zemi: neb māš rjcy/
nenj člowěka sprawedliwého na zemi. **Tēs:** Nō
est alius deus i celo/Nenj gineho Boha na nebi:
Tēs: Nemo ē i cognatōn tua: Ne rjky/žādny ne-
Luk: j: nj/ale rcy/žādneho nenj w přjbusnosti twē.

¶ Regula sedā. Nēdy se pak takōwā pro-
mena dege/Edyj nēco prawj se byti nēcjm. **Exēm**
Et tu puer ppheta altissimj uocaberis: Edeš to slo-
Tutej: wo ppheta/w latjnc gest casus nti/a wedle přjns-
nosti yazyku latiněho/mělby tu oracy exponowa-
ti takto: A ty dšc proč nawayššjho slūti budeš:
Ale zle by tak cesty mluwil/y māš rjcy/A ty dšc
prorokē nawayššjho slūti budeš: neb cesty yazyk
ntām tu nestepj/ale chce aby byl pmiē i actūm
Každý yazyk mā swū wlastnj wyluwnost/ čemuž
Ržekowē rjckagj/phrasis: Co sūssj w latjnc/to ne-
wssudy sūssj yazyku gine: **Tēs:** An nō sum apo-
Korj: ix stolus: rcy/ždališ nejsem apostolē?/ne apostol.
Takowū promēnu wssudy māš činiti/Edeškoli to-
ho sūssjnost potiebuge.

¶ Regula tertā: Nēdy pak ntūs pmiē
nuge se i actūm pro to aby amphibologia.t.pochyb-
nost řeči/rozumu nedwogila: Neb dšsli wedle pē-
Jan: j nosti latjnské: Slowo čelo wčineno gest/amphibo-
logia tu bude. neb Etož ta slowa slyšj/ ne rozumj
slowoli gest tielem wčineno/čili tielo slowē. Chce/
šli pak tē amphibologi se wwarowati/ musj s ge-
dnoho noatiua wdelati actūm: Neb hle Edyž dšs
Slowo čelem wčineno gest/amphibologia tu nebu-
de/neb rozum tu dwogiti se nemūže:

DE GENITIVO:

Mat : ij .

Luk : vij
Mat : xv
Mat : iijj

Jan : iijj.
Efts : v .
Mat : xvj

ij : Tef : ij
Rjim : vj
Mat : xxijj

Mat : j
Mat : xxvi .

¶ Regula prima . Etās substās/někdy pō
mēnti se musy/i ntām adiectiūw/wazyku českē .
Exēm: Vbi ē qui natus ē rex iudeorū: Eoēs/rex iū
deorū/más český wyložiti/král židomský ne král ži
dūw: Inter natos mulierū/mezy syny ženšlymi/ne
žen. Mādata hominim/přikázání lidškrá/ne lidš: Si
lius dei/syn bošj/ne syn boha . Tak exponūy Eoēs
by toho slusnostj potrebowala: Ale Eoēs nesusij/tu
nech gtām př ge^o wlastnj wáže kráti . Exēm: Sal
uator mundi/spasytel swēta/ne sa^o český: Saluator
corporis/spasytel těla/ne tělesnj : Filius dei wiu/
syn boha žiwčho/ne sy bošj žiwý: Ancilla dni/dj
wta páne/ne pauskrá .

¶ Regula sedā . K této reguli také slusj
Hebraismus: to gest/že židowské^o wazyku zwoylošt
gest/Gtām substām ponere p adiectō . Ut: Filius
perditōnis/p filiū perditus: corpus peccati/p cor
ppus peccās: filiū geheime/p filiū gehemalis .
židowskému wazyku tak mluwiti slusj / ale českē^o
ne slusj . A protož Eoēs takowý Hebraismus se na
lězá/más exponowati/gtām substām adiectiue:
než zle by český mluwiti Eoēs by řekl: syn zatracenj/
telo hřjcha/syn pekla : ale más říčej/Syn zatrac
enj/telo hřšně/syn pekelný .

¶ Regula tertiā . Niekdý také gtās substās
má se wyložiti per abltām/cū ppositōne/ o . Exēm
Liber generatōnis Jesu chri. Kniha o rodu Gesu
krysta . A nekdy cū ppositōne/ z : Exēm: Cōgrega
ti sūt pncipes sacerdotū/et seniores populi: Shro/
máždili se wchnj kněžj/a staršj z lidu .

¶ Regula quarta . Přitom y to slusj wēp
dēti/že nekdy gtās pluralis/Eoēs se postawuge /cū
ntō/aut alio eiusdē nomis casu/powyšsenost weli/
Eū té wěcy wyprawuge/eteráz se tjm slowē wyzna

menáwā : Dabo: Vanitas vanitatū/Deus deorū/ Ecclēs : j
Rex regū: To chcessli práwē wyložiti/musyjs říčej Zial: xlix
Marnost nad marnostmi/ ne marnost marnostj: Zgco : xix
Bůh nad Bohy/ne bůh Bohůw: Král nad králi: ne
král králůw .

¶ Potřebj gest také znáti/ zie/ois gtās pleis/
masculi generis/habēs u vocalē i xltfa sillaba sui
mždyčej swū termiacy má mti na/w: a té termia
cy/šdnj gny casus mti nemá . Toho nezna ti
Eterj: českū biblij strogili: neb/ ūw /za /u (yaby
w tom rozdjlu nebylo) imprymowali . Exā: Za Efts : j
bemus redēptōz per sāguinē eius/remissōz pctōrū:
Māmeť wylūpenj šerze Erew ge^o/odpustknj hřj
chůw: Deus patrū nedōw mist me: Bůh otcůw na
šich poslał mne: Eť wt uideas filios filiorū tuorū
A aby widel syny synůw swých . A protož: Lauit
nos a peis nris/ más exponowati: Dmyl nás od
hřjchū nassch/ne od hřjchůw: Diuicerūt a patri/
bus suis: Dčili se od otců swých/ ne od otcůw: Eť
u sificata ē sapiā a filijs suis/ A ošpředlnena gest
mūdrost od synů swých /ne od synůw . Proc : neb
sau to casus abltāi/ ne gt . A ptož také: Miserere
nri fili Dauid/ más exponowati/ Smilūy se nad
nāmi synu Dawidū/ne Dawidůw: neb dššli dawi
dūw/budu rozumēti se Krystus byl synem ne ged
noho Dawida/ale nekōlika Dawidůw . Neb dawi
dū/gest gtās siglris: ale Dawidůw/ gtās pleis :
Tato regula má swū prawdu/ Eoēs gtās pleis/exp
ponuge se (wt ita dicā) genitiue: neb Eoēs se ginať
exponowatimusy/tehdý E této reguli nesusij. Neb
Nemētote wē: orū/ más exponowati: Pamatūy te
na wēznē/ne wēznūw/ rčjš . Zid : xijj

DE DATIVO:

¶ Regula : Wiesz se Dtās pleis masculini
D ij

Mo: ix:
Mat: vj.

generis/ nunquā debet finire i/ma: neb to gest' eč
hruba. Džššli/powēdel dwēma bratroma swyma:
A neb džššli/žādny nemūš dwēma pānoma slūžiti:
Ale takto māš rjčy: Powēdel dwaum bratro swy
a žādny nemūš dwaum panom slaužiti.

DE ACCVSATIVO.

Skut: xx:
Mat: xxiiij

Jan: ij:

¶ Regula prima: Pēnie nēdy Actūs ca
sus/swū prirozenū/termiacy pmiēuge w ginū ter
miacy. Exēm: Amplius nō uidebitis faciē meam/
Wjčce ne vžjčte twāci mē/ne twāc mū. Nō siuifet
perfodi domu suā: Nedopusitilby prokopati domu
swēho/ ne dūm swūy. Vinū nō habēt: Wjčna nēs
magj/ne wjčno nemagj. Ale: Tu seruasti winū bo
nū/exponuy/Tys zachowal wjčno dobrē/ne wjčnā
dobrēho.

Luk: xi:

i: Mach x.

¶ Regula sedā: Wiedeti māš/že verba ve
hemētis trāsitōnis/ constrūitur cū duobus actīs/
quorū posterior dz exponi aliquādo per ppositionē
/za. Exēm: Quis ex uobis prēm petit panē: Kto
z wās otce prosy za chlēb/ne rjčy/prosy chlēb. Ali
quādo uero per ppositōs/ w. Exēm: Induit se Jo
natas stolam sanctam: Oblekl se Jonatas w rūcho
poswātne.

DE VOCATIVO:

¶ De Octō casu. Žiādne nesnāze nenj p geho
expōsicy/ protoz onēm psāti nenj potčebj.

DE ABLATIVO:

Luk: xxij
S h l s: v.

¶ Regula. In Abltōo casu Hebraismus
bývá/ē oznāmenj neyake naramnostj. yako: Desi
derio desiderau: žādostj sem žādal. Tčs. Precipie
do pāpimus uobis: Pritazugjčce pritazugeme wā:

Tčs: Auribus audietis/et nō itelligetis. A dež ta
lowē cōduplicacy hebrajskē/ w latjnskē neb w na
šij rēci(yakož Erasmus w Annotacych swyč rčj)
wlastnēgi by se aduerbialiter/ takto exponowaly.
Naramnē/ neb se dečnē sem žādal: Pritjčnē pritazug
geme: Auribus uel auditōn audietis/id ē/profusus
audietis: na prosto wšlyšjčte.

DRVHA STRANKA ETYMO
logj/Čest(yakož latinjcy rjčagj)
de pronomiibus.

Mei/mihi/me/a me. Nostrū uel nrē/nobis/nos
a nobis. Tui/tibi/te/o tu/a te. Vestrū uel uestrū
uobis/uos/o uos/a uobis.

Ta pnomia/dwočjm ppsobem se exponuj:
Nēdy mei cum suis cōdeclinēis/ exponuge se/ po
mie/ a nēdy po sobē. A Tui/cū suis condeclinēis
exponuge se nēdy/ po tobe/a nēdy/ po sobē. Exā
položjm per antithesim: Neb odporne wčy wēdle
sebe postawenē/žetēdlnjčšij bywagj nešli od sebe
ždalenē/ Žakōš latjnkē rjčāmē: Opposita iuxta se
posita/magis elucefcit.

¶ Mei. Misere mei deus/Smiljč se na
demnū bože. Ego sum memōr mei/ Žā pamatugi
na sebe.

¶ Mihi. Da mihi bibere: Dey mi pšti. Jan: iij:
Deus ppius esto mi petōri / Bože bud milostiw Luk: xviij:
mne hčjššnēmu. Extruxi mihi piscinas/ Wades
lal sem sobē rjčnēd.

¶ Me. Tu me misisti: Tys mne poslal. i: Mo: iij:
Abcedi me: Stryl sem se. Si ego glificō meipm Jan: viij:
gloria mea nihil est: Slawjčmli yā šām sebe/ slā Luk: v:
wa mā nic nenj.

- Luk: v:** **Jan xiiij:** **Přijlo i:** **w:Mo: xxx**
- ¶ A me.** Exi a me dñe: Odeydi odeimre pane. A meipō nō loq' r/ Sā od sebe nemluwjm
- ¶ Mostrū.** Ten gtūs wōdyčty se má expo/ novati po nās/a ničdy po sobě. Exēm: M'aršupim unū sīt omīm nrām/ M'iesec gedē bud wosfeh nās. Quis nostrū ualet ad cellū ascendere/ Ato z nās mūse do nebe wstupiti. Ten gtūs gest nalezē ppter euitandā amphibologiā: Nēb dñssli: Quis dā noštri fuerūt: nrī bude deriuatiuū/ ne pmitiuū. A protoz mās rčcy/ nekterj nāssi byli/ ne z nās: Ale kdyz dñss/ Quidā nostrū fuerūt/ nrām bude pmiti uū/ ne deriuatim. A ptoz mās rčcy: nekterj z nās byli/ ne nāssi.
- ¶ Moštri:** Deus misereatur nrī: Smilūy se bñh nad nāmī. Nos simus memores nrī/ M'p pamatu gēme na sebe.
- ¶ Vobis.** Da nobis hodie/ Day nā dñes: S'aciamus nobis ciuitatē/ Vdeleyme sobě m'isto.
- ¶ Vos.** Libera nos a malo/ z'bw nās od zlého. Diligamus nos iuicē/ M'ilyme se wespos leš. Iose fecit nos/ et nō ipī nos/ On včimil nās a ne my sami sebe.
- ¶ A nobis.** Neqz auferas misericordiam tuā a nobis/ Aniz odgjmey milofednstwoj swého od nās. Nō debuimus te mittere a nobis/ Ne mē li sine tebe pušiti od sebe.
- ¶ Tui.** Ego non obliuiscar tui: Jāt se ne zapomenu nad tebū. Ne obliuiscaris tui/ Nezapomāney se nad sebū.
- ¶ Tibi.** Tibi dico surge/ Tobēt prawjm wstañ. S'ac tibi duas tubas argēteas: Vdeley sobě dñē trauby stñbēnē.
- ¶ Te.** Timui te/ Bāl sem se tebe: M'itte te deorsum: Spušt se dolū. Comportabis apud te S'nešsā l' sobě.

- ¶ Tu:** Tu omīa nosti/ Ty wosfečo znās. Jan: xxj
 Uetūs po sobětnosti nemūz byti. Nēb p'noīa/ Qui sibi/ se/ a se/ nemagj rctūm casum: od nichz tato expositio sem se wypprčuge.
- ¶ A te.** Volumus a te signū uidere/ Chee me od tebe znamenj widēti. Si oclūs tuis scan dalizat te/ erue eū/ et p'fice abs te: Zoršsili tebe obo twē/ wylup ge/ a woz od sebe.
- ¶ Vestrū.** Ten gtūs wōdyčty se má expo/ novati/ po wās/ a ničdy po sobě. Exēm: Unus re strū me traditurus ē: Gedē z wās mne zraditi má Čti dāle to co g' strchu i titulo Vostrū. Nēb kte rat se má nrām/ tat se má také vrām.
- ¶ Vestri.** Memores sumus vrī: Pamatu gēme na wās. Non estis memores vrī: Ne pamatuge na sebe. i Mach: xij
- ¶ Vobis.** Pacem meam do vobis: Počoy swūy dāwām wā. Emitte vobis. Rupte sobě
- ¶ Vos.** Ego elegi vos. Jā se wās wywo' ul. Custodite vos a simulachris: Oštrjhejte se od model: Non vosmetipos descendentes: Ne sa mi sebe brānjce.
- ¶ O vos.** Omēs vos scādalu paciēmī in me nocte ista: Wšicēni wy pohorjñte se nademni noey tēto. Uetūs po sobětnosti nemūz byti/ p'ñjci mu to° mās swrchu in titulo/ Tu.
- ¶ A vobis.** Gaudiū vrām nemo tollet a vobis: Radosti wāssi žādny ne odeyme od wās. Cur a vobisipis nō iudicatis q'd iusjū ē: Proc' sa mi od sebe nesaudjñte eož spwedliwého g'e.
- ¶ Obiectō:** Dñssli/ mewjm kdy mām expo novati ta p'noīa ta tto/ a kdy onāno: zney tu' to Reguli a budešs wēdēti.

REGVLA:

¶ Quādo verbū cōcordat cū pronōie i persona

Jan xiiij:
 Mat: xxv
 Jan xv.
 i: Jan v
 Rjūm: xij

Mat: xxvj:
 Jan xvj:
 Luk: xij:

Luk: vi:
 i: Mo: xi
 Mat: vi:
 i: Jā: iij:
 Zial: xcix

Dany: iij

Tob: x:

Ezay: xlix

Luk: vi:
 iij: Mo: x

Luk: x'x
 Mat: iij:
 i: Mo: vj

et numero/ tehdy exponuy ta pronoiā po sobětno/
sti . Quādo vero verbū discordat cū pronomiē in
persona et numero/tehdy exponuy/Mei cū suis cō
declineis/po miē: A Tui cū suis cōdeclineis/po to
be . Declaratio primi: Rdyz dñs: Extruxi mi
hi piscinas: extruxi/gest verbū pme persone/a mi
hi/ gest pnomē tačē pme persone/ numeri singlaris
ambo . A protoz coby mēl rčcy miē/to musys rčcy
sobē . Neb zle by česly mluvil Edy by řekl/nadelal
sem miē rybnjku: Ale mās rčcy (neb tomu Česly
pazyč čec) nadelal sem sobē rybnjku . Declara
to scdi: Ale Edyz dñs/ Da mi bibere/da/ gest verbū
persone scde/a mihi gē pnomē persone pme . A pro
toz mās exponowati/mihi mi/ne sobē: Neb zle by
česly mluvil z latjny/da mi bibere/dey sobē pti .
A tač ginā wsecta rozwaž sobē exēpla .

Sui/ Sibi/ Se/ A se .

Ta pnoia dwogj m způsobem se exponuğj/ nečdy
po sobē/ a nečdy po geho . Exempla položj se per
antithesim .

In numero singulari :

¶ Sui . Omis homo simili sui sociabitur:
Každy člowěk k podobnému sobē pbrne se . Pro
sui veneratione et sctitate : Pro geho poctiwost a
swatost .

¶ Sibi . Sapia edificauit sibi domū: Mŭ
drost wstawēla sobē dŭm . Unusquisqz qd sibi rec
tū uidebat hoc faciebat/ Beden každy čos mu se
zdālo byti prawého/to činil .

¶ Se: Abscondit se adā et uxor eius: Skryl
se adam y māsella geho . Unusquisqz vrŭm apud
se reponat / Beden každy z wās y sebe sloz . Dices
bat aut et ei/ qui se iustauerat: Prawil pač y tomu
čteryj ho byl pozwal .

¶ A se . Abiecit uestimentum suū a se: Wd

whl rŭcho swē od sebe . Cōprehendit multos ex e i Mach wjz
is qui a se resugerant . Zgŭmal mnohē z čech čtes
rčz od něho byli zutjktali .

In numero pli : Sui .
Ut tollerēt in auxiliū sui Jephthe / Aby wzali na
pomoc sobē Gephthu . Rogauerūt uicinos ut res
nirēt in adiutorijū sui / Prospjli sausedū aby přisli
na pomoc gim .

¶ Sibi . Secerūt sibi perizomata: Nadelali sobē wēnjku . Secerūt mŭstri ut sibi fuerat im
peratū: Vcimili služebnjcy pač gē bylo rozkázano .

¶ Se . Induerūt se sacerdotes cilicjns: W
lčli se črčj w jŭrse . Verbŭ cōtinuerūt apud se :
Slowo zachowali y sebe . Stabūt iusti i magna
cōjŭtia aduersus eos qui se angustiauerūt : Sta
nauit sprawedliwŭ y welikē stálosti pti tiem čterŭ
ge suzomali :

¶ A se . Cŭqz eiecissent eos egipčŭ a se / A
Edyz ge wyhnali egipstŭ od sebe . Acceperūt srguli
uiros qui sub se erāt/ Poyali gedē každy muze čtes
čjz pod nimi byli . Ta pronomina Edy mās
exponowati takto/ a Edy onakno/ tauto Regulŭ se
prawiti mŭžeso .

REGVLA:

¶ Quādo pnomē cū supposito et apposito ita
cōstruitur/ qd de eodē supposito dicitur/et nō de
alio: tūc illud pnomē debet exponi/po sobětnosti .
Quādo uero pnomē cū supposito r apposito ita cō
struitur/qd nō de eodē s3 de alio supposito dicitur
tūc illud pnomē dz exponi po gehoťnosti . Des
claratō pmi: Rdyz dñs/ Sapia edificauit sibi do
mū/ tu sapia/ gest suppositū/ edificauit appositū/ p
nomē sibi dicitur de supposito . A ptoz mŭdrost y
stawēla dŭm sobē/šadnē ginē . Declaratō scdi:

Ecccl xiiij

Přjflo: ix
Judyk: xviij

i Mo: iij.
i Kor: xvij
Luk: xiiij.

Jona: iij

Judyk: xvi

i Mo: iij:
Jozue x:

Judyt iij:
Mar: ix

Mudr: v:

Judyt v:
ij pa: xxij

proto je tuus/nemá casus vctos : Neb nežtáme/
o twóy/a twogi. A ntúm přem také nemá po swoy
sku exponowáncho : proto je ne rětáme Vos non
estis tui: ale mýsto/tui/rětáme vestri: vos non estis
vestri/ wy neyste swoji.

¶ Obiectio. Dýšli/newým řdy nám expo
nowati/meus/ po swoy sku/a/tuus/ po twoy sku/ a
řdy oboje po swoy sku. Nauc se teeto Reguli/a bu
dejs wědětí.

REGYLA:

¶ Quādo pnomē deriuatim pđicatur de suo p
mitiuo/tehdy exponůy oboje po swoy sku. Quādo
vero pnomē deriuatiuū nō pđicatur de suo pmiti
uo : tehdy/meus/exponůy po moy sku / a/tuus po/
twoy sku. A Řdes nemj pmitiū expliciti/tu gest f
werbo impliciti: q: in omi werbo pme vel sedē per
sone/ certus itelligitur Utus. Declaratio pmi:
Řdy dýš: Ego nō sum meus: meus ē pnomē de
riuatiim/et pđicatur ibi de suo pmitio/sz ego: me
us enī deriuatur a mei gtiō pnomis/ego. A ptož
máśs exponowati/ Ego nō sum meus/ Ná neysem
swóy/ne mý. Item řdy dýš/ Laui pedes meos :
meos/ gest deriuatiim/et pđicatur de suo pmitio sz
ego/in werbo/lauī/sub intellectu. A ptož máśs řy
ey: vmyl sem nohy swé/ ne mé. Declaratō sedī/
Ale řdy dýš/ Ipse ē amicus meus: meus pnomē
deriuatiim/ nō pđicatur de suo pmitiuo: q: ipse nō
ē pmitiū pnomis/meus. A ptož máśs řyey Onē
gest přítel mý/ ne swóy. Itē : řdy dýš/ pedes
meos subuerterūt: meos pnomē deriuatiim nō pđi
catur de suo pmitio/q: id quod ē i werbo/subuerte
rūt subintellectū/nempe imci/non ē dmitim pro
nomis meus: A protož máśs řyey/ Nohy mé pode
wrátiti/ ne swé.

¶ Suus :

To pnomē dwogým způsobe se exponuje: Neb nē
dy/suus/ gest swóy/a nēdy geho. Exēpta polozim
per antithesim :

¶ Suus : Iste populus ē suus/ Terto řid
gē swóy: to gē se gē řadny newlá dne. Incepauit
eū pater suus/ Ořekl ho otec geho. i Moxxxvñ

¶ Sui : Ut regnaret loco pris sui: Aby bra
lowal mýsto otec swécho. Vocabant eū nomē pat
ris sui/ Nazýwali ho gmnem otec geho. i Mach : xj.
Luk : j :

¶ Suo : Linuit oculos patri suo/ Poma
řal očí otec sweemu. Reddidit illum patri suo/
Dal ho otec geho : i Tob : xj :
Luk : ix :

¶ Suum . Appositus ē ad populū suū/ P
ložen gest k lidu swému : Audi dnē vocē Jude/et
ad pplām suā introduc eum/ Slys pane hlas Ju
dů/a k lidu geho wred ho. i Mach xiiñ
v Moxxxxñ

¶ A suo . Dnūs egredietur de loco suo/př
wygde z mýsta swé°. Velud turbo rapiet eū de lo
co suo/Řabo wicher pochytj ho z mýsta geho. i Mich : j :
Job xxxvij

¶ Sui . Ipsi hořes sunt sui/ Tito řidē sau
swogi/to gē/še gimí řadny newlá dne. Sui filij in
terfecerūt eū/ Geho synowé zařili ho. Tak takē
máśs exponowati/Sui eū nō receperūt/Řterjś ge
ho byli/nepřiváli ho: Neřkly/swogi ho nepřigali/
neb řidē Řřstowi byli/ne swogi: neb on mezy swé
přissel/a ti ho nepřigali řterjś geho byli/ne swogi.
Tatowū máśs takē oracy o zuzánē/ řlebant sui et
omēs qui nouerant eā/ Řdes nemáśs exponowati/
plakali swogi/ale plakali ti řterjś gegj byli:a wšic
tmi řterjś gi byli znali: Neb řřz/sui/máśs rozumē
ti řed gegj. i Jan j .
Dany : xliñ :

¶ Suorū . Erūt Antiochus in terram pa
trū suorū/Wyšel antiochus do zemē otců: řřch
Expelierūt eū in sepulchro patrū suorū/ Pochýra
i Mach : xv :
i Mach : ix :

Tyt: ij. **¶** Suis. Seruus hortare vt dn̄is suis p̄a
reāt/ Služebn̄kŭ napominy aby poslŭchali panŭ
Tob: ij: **¶** Suis. Reddite eum dominis suis/ Wraťte ho pa
nom geho .
ij pa: xxj: **¶** Suos. Occidit oēs fr̄es suos/ Zabil wffe
cŭy bratry sw̄e. Cōstituit ī capite Abiā filiū Ma
cha ducē super omnes fr̄es suos/ Vstanovil napr̄ed
Abiasse syna Maachy/ Enjsetē nadewoľsemi bratry
geho .
Mar: xiiij. **¶** A suis. Misit duos ex discipulis suis/ Po
slal dwa s̄ wcdln̄kŭ sw̄ych. Aut illi unus ex dis
cipulis suis/ Dŭ mu gedē s̄ wcdln̄kŭ geho .

NOTA:

Wiedeti mās̄ ze/ Suis/ n̄kdy se exponuge/ geho
Ere: Increpauit eū pater suus/ Utkl̄ ho otec ge°.
Judyt viij. Niekdy/ gegŭ. Ex̄m: Cui vir suus reliquerat diu
cias ml̄tās/ Cŭj muž gegŭ pozŭstawil zbožŭ mno
ho. Niekdy/ gegich. Ex̄m: Dominus deus suus ven
didit eos/ Pán bŭh gegich prodal ge .
A ptoš k̄terat to p̄nomē Suus exponowati
mās̄ po gehotnosti/ i quolibz genere/ per omēs cas
sus Sigurau tauto podepsanau zp̄witi se mužēš.

DECLARATIO. FIGURE.

¶ Každē p̄nomē má čtw̄eru expolicŭ. P̄edn̄j
expolitio/ ad genus masculinū: Druhá/ ad feminū
Tretj/ ad neutrū/ A čtwrtá slusŭ ad genus omne.
Wiedeti mās̄/ ze gegŭch vltia p̄ducta/ ad genus se
mim: ale gegich vltia correpta/ slusŭ ad genus omē
Ezech xxiij. Ex̄m primi: Propterea tradidi eā in manus ī mi
corū suorū / Pro to sem gi wydal w tuce nepřátel
Ger xxxiiij. Ex̄m sedī: Dabo eos ī manus inimicorum
suorū/ Dám ge w tuce nepřátel gegich .

masculino	singlā riter	Atō	suis	geho	gegŭ	geho	gegich
		gtō	sui	geho	gegŭho	geho	gegich
		dtō	suo	geho	gegŭmu	geho	gegich
	plura liter	actō	suum	geho	gegŭho	geho	gegich
		ablto	a suo	odge°	od gegŭ°	odge°	od gegich°
		Atō	sui	geho	gegŭ	geho	gegich
femio	singlā riter	gtō	suorū	geho	gegŭch	geho	gegich
		dtō	suis	geho	gegŭch	geho	gegich
		actō	suos	geho	gegŭ	geho	gegich
	plura liter	ablto	a suis	odge°	od gegŭch°	odge°	od gegich°
		Atō	sua	geho	gegŭ	geho	gegich
		gtō	sue	geho	gegŭ	geho	gegich
neutro	singlā riter	dtō	sue	geho	gegŭ	geho	gegich
		actō	suam	geho	gegŭ	geho	gegich
		ablto	a sua	odge°	od gegŭ°	odge°	od gegich°
	plura liter	Atō	sue	geho	gegŭ	geho	gegich
		gtō	suarū	geho	gegŭch	geho	gegich
		dtō	suis	geho	gegŭch	geho	gegich
neutro	singlā riter	actō	suas	geho	gegŭ	geho	gegich
		ablto	a suis	odge°	od gegŭch°	odge°	od gegich°
		Atō	suum	geho	gegŭ	geho	gegich
	plura liter	gtō	sui	geho	gegŭho	geho	gegich
		dtō	suo	geho	gegŭmu	geho	gegich
		actō	suum	geho	gegŭ	geho	gegich
plura liter	ablto	a suo	odge°	od gegŭ°	odge°	od gegich°	
	Atō	sua	geho	gegŭ	geho	gegich	
	gtō	suorū	geho	gegŭch	geho	gegich	
plura liter	dtō	suis	geho	gegŭch	geho	gegich	
	actō	sua	geho	gegŭ	geho	gegich	
	ablto	a suis	odge°	od gegŭch°	odge°	od gegich°	

NOTA.

¶ Wiedeti takē mās̄/ ze p̄toš/ Ego sum suis/
nenŭ/ p̄a sem sw̄y: neb ego sum meus/ gest/ p̄a sem

swuy: A patos/tu es suus/nenij ty sy swuy: neb/tu es tuus/gest ty sy swuy/ut patenit supra. Tak tak e Ego su suus/nenij/pa sem geho/ A/tu es suus/tak e nenij/ty sy geho. Neb mstio suus/rjkeame/eius. Ale Jste e suus/dobce djs/ tento gest swuy: A isti sut sui/ tito sau swogi.

Abp pat wedel Edy mas exponowati/Suus po swoyfku/a Edy po gehotnosti: Ot mas dwe regule ty/gimij se zprawiti muzesa.

¶ Regula pma. Quando ntus singlaris vel plris ponitur i oron p subiecto/tuc ille ntus pno mialis dz exponi po gehotnosti. Quando vero ponitur p pdicato/tuc dz exponi po swoyfku.

¶ Regula scda: Quando res possessa est illi us rei/cuius est verbu suppositu: tuc obliqui casus debet exponi po swoyfku. Quando vero res possessa no e illius rei cuius e verbu suppositu/ sz alicuius rei alterius: tuc obliqui casus debet exponi po gehotnosti. Declaratio regule pme. Rdyz djs Increpauit eu pater suus: ibi suus/poitur p subie cto. A ptos mas rjcy/Obrikl ho otec ge/ne swuy

Ale Edyz djs/Jste pllus s suus: ibi suus/ponitur p pdicato. A ptos mas rjcy/ Tento lid gt swuy ne geho. Declaratio regule scde. Rdyz djs

Linuit oclis pri suo: ibi res possessa. scz. pater/ est illius rei cuius e verbu suppositu. scz. Tobie/qz Tobias linuit oclis pri suo: A ptos mas rjcy/Po mazal (rozumey Tobiasa) ochy otcy swemu/ne geho Ale Edyz djs/ Reddidit illa pri suo: ibi res possessa. scz. pater/no est illius rei/cuius est verbu suppositu. scz. domi Jesu/qz Jesus reddidit: sz alterius rei. scz. lunatici. Pater eni ille no erat pater domi Jesu/sz lunatici pater erat. A ptos mas rjcy/Dal ho otcy geho/ ne swemu: Neb djs illi swemu/ budu

rozumeti/ ze pan Cezus to? namiescenska dal otcy swemu nebeskemu. Tes Ede mas plano/Wedit illa lli materi sue: Djs illi/dal ho materi swe/Budu rozu meti/ze toho mladce wyzrjsseneho dal Cezus pa/ tie Marii. A ptos mas rjcy/ Dal ho materi ge ho/totiz toho mladence materi.

¶ Noster uoster. Noster gest nafs/a uoster wafs. Exem pmi. Pater noster senex est/Otec nafs stary gest. Exem scdi: Unus est pater uoster qui est i celis/Cedent gest otec wafs genz gest w nebesych Ale i ceteris casibus dwogym způsobem se exponu ghta pnomia: Nie Edy po swoyfku/a ne Edy tak pat dce msti/nas a was. Exa polozim per antithesi.

¶ Nostri. Quare no i timore dei nri am bulatis? Proe w bznri boha nasseho nechodite? Ambulabimus i nomie dei nostri/Choditi budem we ameno boha sweho.

¶ Nostro. Psallite deo nostro: zpřeweyte Bohu nashemu. Sacrificemus deo nostro: Obetuy me Bohu swemu.

¶ Nostri. Panem nrām quottidianū da nobis hodie/Chleb nafs weszepstij dey nam dnes. Panē nrām comedemus/Chleb swuy gisti budem

¶ Noster. Pater noster qui eo i celis/Ot ee nafs genz sy w nebesych. Uctus/po swoyfku ne muz byti/ pro to ze/swuy/ caret ucto casu: neb ne rjkeame/o swuy:

¶ A nostro. Ut no iterficiat nos Aera cu polō nrō/ Aby nas ne zmordowala Archas lidem nashim. Pugnemus pro populo nostro: Wojnyme za lid swuy.

¶ Nostri. Peccauerūt patres nri: zhřessili otowē nashi. Nos no sumus nri Ny ney sine swogi

¶ Nostri. Memor erit testamenti patris nri: Memore erit testamenti pata

Luk: vii:

i Mo: xix:

Mat: xxiii:

Necmi: v:

Michc: iiii:

Zal: cxlv:

i Mo: v:

Mat: vi:

Ezai: iiii:

Mat: vi:

i Kral: v:

i Kral: x:

i Para: xiii:

i Mach: iiii:

Tob: xj:

Luk: ix:

Tu tēj xv. **ſich.** Vindicamus hereditatem patrū nrōcū / Do
bŷwáme dēdictwōj otčūw ſwōjch .

i Mo . xxxj **¶** Noſtris . Tradidit nobis ac filiſ nrīs /
hij Mo xxxij Dal nám y ſynom naſſim . Paruuliſ nrīs fabrica
bimus urbes munitas / Dietem ſwōj m oſtawjme
mēſta hrazená .

i Mach iij . **¶** Noſtros . State nūc cōtra inīcos nrōs /
i Mach ix . Stūyte nynj pti nepřátelom naſſim . Pugnemus
cōtra inīcos nrōs / Boguymej pti neſtelō ſwōj .

Tob : vij . **¶** Cnoſtri . Unde eſtis iuuenes fratres no
ſtri / Odkad ſte mláďecy bratrj nāſſi ? Octūs pleiſ
po ſwōyſtu nemūſ bŷti / pro to že / ſwōj / caret uctō
caſu / neſ neřkáme / o ſwōgi .

Luk : j . **¶** A noſtris . Ut faceret miſericordiā cum
přibus nrīs / Aby včinił miłoſtdeſtawj ſ o otcy nā
ſſimi . Peccauimus cū přibus nrīs / z hřeſili ſine
ſ o otcy ſwōjmi . De genere femio et neutro / ma
ſtrz rozuměj tēj . Tak takē veſter exponowati bu
deſ / ſine uctiuiſ caſibus / pro to že / veſter caret uo
catiuiſ caſibus / neſ neřkáme / o wáſa a o waſſi

Zal : cv . **¶** Aby pať wēdel tdy máſ exponowati ta pno
mīa takto / a tdy onakno : znameney tu regulku / te
cūj máſ napřed i pnomie / meus .

REGVLA .

Quādo pnomē deriuatim p̄dicatur de ſuo p̄miti
uo / tūc debent exponi illa p̄nomina po ſwōyſtu .
Quādo uero pnomē deriuatim nō p̄dicatur de ſuo
o p̄mito / tūc debent exponi illa p̄noia tak pať che
mjtī / náſa / a wáſa . Declaratō p̄mi / tdyj dŷſ /
Sacrificemus deo nrō / Noſtro / geſt p̄nomē deri
uatim / et p̄dicatur de ſuo p̄mito / ſcz nos / i uerbo ſa
crificemus ſubintellecto . A protoj máſ řičy Obē
tūyme Bohu ſwēmū / ne naſſemu . Declaratio
ſedī . Rdyj dŷſ / p̄ſallite deo nrō : Nro p̄nomē

deriuatim / nō p̄dicatur de ſuo p̄mito qz / uos / i uer
bo p̄ſallite ſubintellectū / nō eſt p̄mitim p̄nois noſ
ſter . A protoj máſ řičy / zpřmweyte Bohu naſſemu
ne ſwēmū .

¶ Noſtras / Veſtras .

Noſtras a veſtras / ſau p̄noia gentilia cōmunis
gnrēſ / p̄ri gegich expoſicj žádnē neſnāze nenj Neſ
Noſtras / wōj dycky ſlowe Naſſinec / a veſtras waſſi
nec / per omēs caſus . A protoj o nich wjče p̄lāti ne
nūj potřebj .

¶ Ipſe . Niekdy ſe exponuge / on . Exēm :
Ipſe eſt dnūs deus noſter / Onē geſt pán bŷh náſ
Niekdy / ten . Exēm : Quēcūqz oſculatus fuero / ipſe
ē / Bohoſbŷch kōli poljŷbil tenē geſt . Niekdy / ſám :
Exēm : Ipſe Jeſus teſtīmū perhibuit / quia p̄phe
ta i ſua patria honorē nō hz / ſám Gēzus ſwēdeet
wōj wydal / že proť w ſwē wlaſti ci nemá . A tdyj
ipſe / cōponuge ſe cū ego / tu / ſui / tehdy ipſe / takē ſlo
we / ſám : a tēj gť paťo Egomēt / tumet / ſuimet . exēm
Ego ipſe cōſolabor uos / Qá ſám tieſſiti budu wáſ .
Exēm ſedī : Neſciūt quia tuipſe eſ deus noſter / Ne
wēdŷ že ſy ty ſám bŷh náſ . Exēm terečj : Probet
ſeipſū homo / žEus ſám ſebe člowět . Paťli ſe cōpo
nuge / ipſe / cū p̄noibus / meus / tuus / ſuius : tehdy ipſe
ſe ſlowe / wlaſtjnŷ . Exēm : Tuāipſius animā pertrā
ſibit gladius / Twū wlaſtjnŷ duſſi progde meč . ne
řičey / twū ſamu duſſi .

¶ Idem . Idem / nēdy ſe exponuge i maſa
culio gnřē / tŷj : in femio / táj : in neutro / toj . Exēm .
Sec oia operatur unus atqz idem ſ : ſūs / To wſſe č
nŷ geden a tŷj duch : Scđm eūdē ſpām / podlē tē
hoj ducha : In eodē ſpū w tēmj duchu . Niekdy
ſe pať / idem / exponuge i maſculio gnřē / gednoſtepy
nŷ / in femio / gednoſtepná : in neutro / gednoſtepnē .
Exēm : Nō omiſ caro eadē caro Ne taždē celo geſt

Zal : xliij .
Mat xxvj .

Jan iij .

Ezai : ij .
Iuoyt ix :

i Kor : xi :

Luk : ij :

i Kor : xij

Tu tēj xv .

gednosteyné tielo. Nad to nedy Joz/exponuge se
i maslco gré/gistý: in semio gistá/in neutro gisté
A to gen tehdy Edýz se cōponuge cū pnoie/ille:neb
ille idem/geft ten gistý.

¶ Quidā. Erasmus w swojch annotacych
oznamuge/se coš latinŕey quidā/ to šdē swā recŕj/
vnū/rěšlagŕj. Tak tatě Ezechowé/poňewadž tohš
slova wklajniŕj češtinu magŕj:tě gim slusŕj vřiwatě
Protoš/Edýz Quidā stogŕj cū noie substātiu/ tehdy
se exponuge/nedy nepatý/a nedy patýs. Exēm
pmi: Homo quidā fecit cenā magna/ Eštowet nes
patý včimil weceri welikū.Exēm sedī. Quidā le. iŕi
peritus surrexit tentans eū: Patýs w zātonē dos.
lý porostal potaufsege ho. Pačli/quidā/stogŕj ša
motie/sine substātio/tehdy ma se expōwati/šdos.
Exēm: Venit quidā ad principē synagoje/ Pěššel
šdos š wrechnĕmu ššolnĕku: Vidimus quidā i no
mie tuo eŕciētē demonia/Wideli sine tohš an we
gmĕnu twĕm wpmĕtā dābelstowŕj. Quidā i nu
mero plet/Edýz cū substātio stāwā/exponuge se neš
Edý/nedy/nedy nepacy/a neb pacýs. Exēm pmi
Quidā viti venerūt Jerlĕm/ Nedyteřj mužj ššli
do geruzalēa: Exēm sedī. Quidā Epicurej/et Stoš
ci differebāt cū eo/ Pacýs Epikureowé/a Stoyto
wé mudrcy/hādali se s nim. Ale Edýz stāwā sine
substātiu/tehdy wšdycky se má exponowati/nedyte
řj. Exēm: Quidā dicebāt/honus est/Nedyteřj pra
wils/dobry gest řē. Těš o quedā/in femio gnrē:a
o quodā/in neutro gnrē/mās rozumĕti.

¶ Geni/a Gesto. Genš/geft relatiw/ctri
usqz muēri/ois gnrĕs/casus nĕi tātū/ A wčnĕ se w
žnōwā mĕsto/šterj/šterā/šteré/ y tatě i plet. Exēm
de maslco šigłri: Natus ē Jesus qui uocatur chri
stus/Marodil se Gėzus/geni slowe Krystus.Exēm
in plet: Qui sunt isti qui ut nubes uolāt š Ateřj

šau tito genš yato oblašo w lĕtagŕj. Těš o/geffo/
mās rozumĕti/a mužšs gedno za druhe položitĕ/
HIC HEC HOC.

¶ Ta pnomia demonstratiua/dwozŕjm obyčegŕ
se exponugŕj: Nedy/hic/geft tento/ a nedy/ten:
Šec/nedy tato/a nedy ta. Šoc/nedy toto/ a nedy
to. Znameny/Edýz pnomē/hoc/ wšzuge na
wĕc přĕtomnĕ:tehdy slowe toto. Jako šdēš setnĕŕ
služebnĕku swĕmu řekl: fac hoc. Tu mās/hoc/expo
ponowati toto/ne to: neb setnĕŕj rozkázal služebnĕ
ku swĕ^o činiti tu wĕc na šterāš wšzwal. Ale Edýz
Šoc/wšzuge na wĕc šterāš nenĕ přĕtōnā: tehdy
slowe to. Jako šdēš Gėzus řekl w zātonē dos/šle
mu/Šoc fac i uiues/Tu mās/hoc/exponowati/to
ne toto: Neb ne wšzwal Gėzus na přĕšzanĕj: Ale
Edýz ten zātonĕŕj přĕšzanĕj boššā wyprawowal/
odpowĕdel mu Gėzus: to čĕn a jĕw šudēš. Jako
by řekl: eos šam wyznal to čĕn. In gnrē masculio
et femio rozumĕy těš:

Ale diwŕjm se tomu proč nedyteřj/ šdēš se wecer
ē wānĕ wppisuge/ Šoc/a šic/ aduerbialiter expo
nowali. Šoc est corpus meū/ Tot gest tielo mĕ. a
šic est sanguis meus/tot gest řew mā: a nedy/ten
tot gest řew mā/yatoby čeřty neumĕti a newĕdeli
še řew w šechŕj/geft gnrĕs:femi:Neb mā wpolože
no býti/ Tato gest tielo meo/ a tato gest řew mā.
šdēš se mluwŕj o přĕrozenĕm tielo Krystowĕ/ ne o
Duchownĕm: Neb přĕrozenĕ tielo Krystowo za nās
gest wyđano/ne Duchownĕj.

¶ Geho. Mězy/ho/a geho/ melikŕj rozdĕl
gest:Neb geho/geft pnomē/numeri šigłri/casus
głiui: a exponuge se ex pnomibus/illius ipsius/ a
(Edýz gest relatiuū)cuius. To pnomē/geatŕ/in ge
merc řēo/gĕ casus gti. w tĕ epō: Distigebat Iħdā Jan xj:

Luk: xij.
Tu tĕj x.

Tu tĕj viij.
Mar: ix.

š Pa: xxx.
škut: xviij.

Jan viij.

Lukals ij.

šjai: lx.

Mat: viij.

Luk: x.

Mat: xxvij.

Jan xj:

marthā/et sororem eius/ milowal Cezus martha
a sestru gežj: Tak to pnomē/gehō/i gnrē mascu
lto/gešt casus gti. Exēm: Vidimus stellā eius/Wi
deli sine hvezou gehō. A protož mryce blaudili ti
Eterijž z neho casū actūm delali. Ale Edyž mžwā
na koncy tu literu/ ž / dwogim zpūsobem se bēre/a
napočātū oracy wōdycty se postawuge. Nieody i
casu gtd/ nieody pat i casu actō. Exēm pmi: Cuius
nō sum dignus calcamēta portare/Cehož neylem
hoden obuwy nosyti. Exēm sedī: Quē mūdus nō
pōt accipere/Cehož swēt nemūže prīgiti. A wēz se
t ē liteře/ ž / gessie takē pūdāwā se syllaba/ to / p
lepšij pogisstienj. Než Edyž dñjs/gehōž/ gest wjce
nežby rekl/gehō: a Edyž dñjs/ gehōžto / gest wjce
nežby rekl/ gehōž. A takowy zpūsob/i obliquis ca
sibus pnomim relatiuorū/pēnē sluffj. Malēzā se
takē i aduerbio. Exēm: Dixit ihūs ad quosdā qui
i se cōfidēbant tanquā iusti: Nēse Bezus t nētes
rym gessio w se wfali yakožto spwedliwj.

¶ 2o. Kterak to pnomē/ gi /i gnrē femi o
gest casus acti. wt i exō: Accepit eam discipulū in
sua/Prīyal gi wēdlnjē t fōbē: Tak y to pnomē/ho
in gnrē masculo/gešt casus acti. Exēm: Sic est fili
us meus charissimus/audite illū / Tentot gest syn
mūy nymilepšij/poslaucheytes ho/ne gehō. Cruci
fige eū/Wtīšūy ho/ne ge: Než by se on gīz ne mž
nil/ale nēto gīncho což gē gehō: Aby pat to žre
tedlnie bylo protāžano/že mezy/ ho /a gehō/welī
ty rozdjl gest: obēho to? wedlē sebe postawencho
nētoliterym dūwodem/zpūsob wēzāi. Interroga
bāt eū discipulī eius / Otāžali ho wēdlnjey gehō.
Luk: xv. Vidit illū pater ipsius/Wžrel ho otec gehō. A mā
lo nūže. Cecidit super collū eius et osculatus ē eū.
Padl na šijgi gehō a w ošjbil ho: Než/ ho /signi
ficat ipsam personā/ ale/ gehō /significat aliquam

eius possessiōz/ gehō. t .nēto což gemu prīsluffj:
¶ Gej. To slowo/ gej /wypladači/perfo
nis anīatis rātonalibus/welimi ne wlastnie pūklā
dali: Než gim wlastniē/ho/prīsluffj. Exēm: Exce
pit illū gaudens/Prīyal ho(ne gej)raduge se. Tēž
Et viso eo misericordia motus est/ A wida hoc ne
gej/milostdenstwīm hnūt gest. Gej/wlastnie re
bus inānīatis et irratōnalibus prīsluffj. Exēm:
Petrus habens gladiū eduxit eū / Petr mage meč/
wytrhl gej/ ne wytrhl ho. Tēs: In posterū succi
des eā/ Potom gej (ne ho) podetnes. Ačtoli/ho/
takē nieody ianīatis et irratōnali bus prīsluffj. Na
fo: Sine eā et hoc anno/Než ho y tento roč. Ale
/gej/personis anīatis rātonalibus/ Cēptis collectiuis
gens/plebs/pplūs/turba) nīdy wlastnie neplešj.

¶ Gemu. Mtu/a gemu/sau pnomia dti ca
sus/gedno yako družē. Ale nemās gich wšhwati ge
dnošeyrie: Než w gegich wšhwaniž rozdjl welīty
byti mā. Cžehož ne šetřili ti Eterijž knjhy Cieskee
šklādali/gednoho yako družē wšhwaghe gedno
šeyrie. A protož wēz/že to pnomē/gemu/dwogim
obyčegem wšhwati se mā: Gednau/Edyž wēzawēs
na wēc prītōmnū. Žako Edyž by otāžtu t to ē nē
kto wčinił rka: Komu dās swū dceru? wēžal by
na Jana prītōmnē a rełby/gemu. A tak/gemu/
wōdycty gest pnomē demōstrati m/a gīnat ho wšj
wati nēsluffj. Družē/Edyž bez wēzawaniž pī o
mžnās tu wēc o Eterēž mluwñs: a tak slowe pno
mē relatiuū: A mžwā wōdy na koncy literu/ ž /a
na počātū oracy wōdy se postawuge. Exēm: Cui
omēs pphete testimoniū perhibent / Gemuž wšfice
Eni prorocy swēdectwñ ywādawgñ: totiž Křystu:
než o nēm tu Swatý Petr mluwñ.

¶ Mtu. Mtu pnomē/wōdycty relatiim gi/
než prīpomjñā/a wopatuge tu wēc o Eterēž se mlu

Mat: iij:

Mat: iij:

Jan xiiij:

Luk: xvij:

Jan xix:

Mar: ix:

Jan xix:

Mar: vij:

Luk: xv:

Luk: xix:

Tu tej x.

Jan xvij:

Luk: xij:

Tu tej.

Skut: x:

DRVHA STRANKA

wošli se k ným/gich/ tehdy/gich/ bude casus gti nš
 possessiui. Exá položím dvě neb tři/ ostatku rozu/
 mey : Erāt duo in carnem vnām/ Bude gich dvě
 za gedno tielo. Erunt quiqz in domo vna diuisi/
 Bude gich pět w domě gedno rozdelených. Nad
 to přidává se také/gich/ pnomen takowým způsob
 Bem/k slowo čento. Málo/maličko/méně/nayméně
 ně/mno/wěnce/nayvěnce: neb říkáme/ Málo gich
 bylo na kázání: Ale mnoho gich bylo w křemě.

REGVLA DE NEVTRU PLVRALI

¶ Pronoia neutra plerā/absqz substantiuis po
 sita. Jáko/ hec/ea/que/et filia/ čěkněgi se exponu
 gň singlitter bez wěch/ nežli pleriter s wěcmi. Exēz
 Hec locutus sum vobis/ To mluvil sem wám/ ne
 tyto wěcy mluvil sem wá. Intraferentes ea que
 non liceat/ W násseghce tam to což nesuslifel/ ne ty
 wěcy kterěz nesuslifel. Reddite que sūt cesaris cesā
 ri/et que sunt dei deo/ Deyte což gest Cysarowu cy
 sari/a což gest Božšho Bohu/ ne které wěcy sau cysā
 ře etc. Quęcūqz scripta sunt/ lépe dššs/čoštoli psā
 no gest/ než by řekl/ které čoli wěcy psány sau etc.

REGVLA DE DIPHTONGO.

¶ Jákož napřed de noie powědžno otom diph
 tongu/au : těz tuto máš rozuměti. Zie řdyz actūs
 casus má swú termiācy na u / tehdy abltūs má se
 skonati na au: To gest/ řdyz sau acti casus pnoia
 tato /mú/twú/swú/onú/ kterú/yatú/mnú/tebú se/
 bú: Tehdy ablatiui casus/per diphthongon psāti y
 mluwiti se magň takto : Mau/twau/swau/onau
 kterau/yafau/mnau/tebau/sebau. Exēm pmi: Sa
 ciam omēm volūtatz tuam/ Vánšm wsectu wúli
 twú: hle tu máš actūm. Exēm sedi: Mea hoc ge
 sti est volūtatz/ To se stalo mau wúšň:hle tu máš
 (abltūm.

Mat : xix .
 Luk : xij .

Jan xvj .
 ij Mach : vj

Mat : xxij .

Ržijm : xv .

ij Kral : v

ij Para : xj .

ETYMOLOGII.

TRZETII STRANKA ETY

moložň gi (yatš latinšcy řiřagň)

De verbis :

NOTA PRIMO.

¶ Tich slow wšhwati máme/kteráz sau nynš
 w čestém pazyku nezwyplejššj: Neb slusňj mluwí
 ti y psāti/ne wedlé obyčce starobylé / ale wedlé o
 byčce zwyklosti/kterýz nynš nayvěnce mezy lidmi
 bššj. A to gestli obyčcy dobrý/ neb zlého následow
 wati nemáme. To proto prawšm/neb sau mnohá
 slowa/tee gestie wetche Cžestiny/hrubá: gimis se
 mnozy bez potřeby zanepražniugh/tať w psání/yas
 to y w mluwenš. A sau ta kteráz se skonawagň :

ma	}	yaťo	}	bšše / dšše / měgšše
				čelasta / mluwilasta / mlčelasta :
				stáchu posimňwáchu/přimluwáchu :
				gidech / dách / wzách .
				dema / podma / sedma :
				deta / podta / sedta :

¶ Tomu také y bššhom / a wece :

¶ Lépe by gisti bylo aby ta a takowá slowa wseř
 lipatá z Cžestého pazyku dořonce wppadla : a giná
 mššto tich w obyčcy wwedena byla . Neb slusněš
 a prawě mššes řiřcy .

za	}	bššhom wece	}	bšše	řyl byla bylo / secūdū grīs cōueniēciā .
				čelasta	čelši .
				stáchu	stáli .
				gidech	řel šta šlo secūdū grīs cōueniēciām :
				gdema	gdeme .
				gdeta	gdete .
				bššhom	byli sine :
				wece	čel čelša čello :

Cest/a Sau. Ta slova zbytečné bez potreby (asť k nosseliwosti y testnosti čtení y slyšení) do Biblii šzeli na mnohých / a týmž bez čásla mň steh: ti čtení nám Cestú Biblii wytiskli. Cestio tiech slow gen tu vžiwati máme / kdež gest gich by ti potřebí. Jako: vžiwet ho tak pat gest. a Buh láska gest. Jtem: Slepiť sau / a wúde slepý. A pomoláwá tiech čtení neřau / yako tiech čtení sau: Ale kdež tiech slow není potřebí / yako páteho kola w wožu. t. Kdys bez nich yazyt dobre se weze / a rozum bezpečie sedý / tut býti nemagý. A protož ne řižey / Pessel gest děsti / a tekly sau řeky. Aniz řižey / Mluwil gest němý / y diwili sau se zástu: owé. Ne řižey tabé: Stalo se gest kdys sau šli: neb ta slova gest / a sau / zbytečné tu mluwíš. Ale mluw takto bez to° barbarisimu: Pessel děsti / a tekly řeky: Mluwil němý / y diwili se zástu: owé. Stalo se kdys šli. Ale coť se zdá / kdys by tu tráwu zbytečnú něto / o wyplel / woč by biblii strownějši byla / Stanet se (budeli Buh ráciť) někdy.

Ale mohly tuto něto řižey: Poněwadž řižáť me i numero singlar ex persona pma / a sem slyssel a ex persona scda / tys slyssel: proč bych tabé ne řekl ex persona tertia On gest slyssel / a poněwadž tabé řižáme in náro plri / ex personis pnis: My sine slysseli / a ex personis scdis / wy ste slysseli: proč bych ta té ne řekl ex personis tercis / Oni sau slysseli / Wie deti máš / ie tiech slow / gest / a sau / s jinými slovy tercie persone / šowowati nemáme / z teoto řižáťny. Quia omē verbū i dicati m pteriti tem oris / w Cie řem yazyku samo od sebe třetj osobu / neb i ři / třetj osobu / wyprawuge: Ale Cestky yazyt nemá své wlastnj terminacy na každú osobu / yako yazyt latinšty: Ale má gednosteynú terminacy in numero singlar / a i numero plurali tabé gednosteynú

Řem pmi: Audiebam audiebas audiebat / audies bamus audiebatis audiebant: Audiui audiuiisti audiuit / Audiuimus audiuiistis audierunt. Řem se čuoi: Slychal slychal slychal / slychali slychali slychali. Slyssel slyssel slysseli / slysseli slysseli. A protož musyš / t. e. termiacy / třetáz sama od sebe gt tercie persone / přidati / sem / neb s / neb / sine / neb / ste: Přidášli / sem / a džšli slychal sem / neb slyssel sem: gšti bude z toho obého gedno slowo prime persone numeri singularis. Džšli slychals / neb slyssels: Bu des mňti verbū persone scde nuri sing: Džšli slychali sine / neb slysseli sine: bude z toho verbū prime persone / numeri plris. Džšli slychali ste / neb slysseli ste: budeš mňti verbū persone scde numeri plris. Ale přidášli gest / k tomu slowu / slychal / neb slysseli: a přidášli sau / k slowu slychali / neb slysseli: přidáša osobu třetj / k osobě třetj. a osoby třetj / k osobám třetjm: a to bude zbytečné a bez potreby. Ale ta to slova / slychal slyssel / slychali slysseli / sama od sebe sau tercie persone. A protož tertia persona / nemá býti k nim od jinud přidána: yako pro osoby praznj a druhé / přidati se musy.

Tabé tuto znameney: čtení Cestú Biblii wyřádali y tiskli / k oznámenj verbi i dicatiui pteriti řworis / singlaris numeri / scde persone: mnoho řat řadti to verbū / sy: Cestio pro vřácenj / yakoš česť á řec tomu chce / a tak se mluwí mňto toho / wže dčky gednosteyně mli gen / s / maké na konc to° slova přidámati. Jako: zawrhl s řeci mé / ne zawrhl sy. Těš: Et noluiisti / a nechtel s / ne nechtel sy. Tabé to / s / t. oznámenj verbi scde persone / w cesť řeci / někdy ču nomine zadu stogš. yako: Boni tatz fecisti ču seruo tuor / Dobrotus wčinil s služebnjkem swým. Někdy ču pnomie: yako: Quid feci / Cos wčinil. Někdy ču aduerbio. yako: Facies y Mo: in:

i Jan iij.
i Jan iij.
Mat: xv.
Rijm: iij

Mat: vii.
Tu tej ix.
Luk: xviij

Zal: xliij
Mat: xxxij

Zal: cxvij

Mo: iij.

Mo: iij.

ni se dšwšte. A dež nehopte/a dšwšte/bylaby slowa
nicemná/Edy by k nim nepřisadil/ se. Tak zase sau
slowa některá/gest/ o k nim toho terminu/se/ne wš
dy přisaditi slusň. Exm: Interrogabāt enī discipu
li ei?/Otazowali ho wčedničy geho. netřeba tu se
neb bez něho rozum celý gest.

Regula de / i :

¶ Wies ze nědy na koncy slow přidává se lite
ra/ i / pro přijnosti gštoty té wocy/o kterés se mlu
wň. Exm: Přigdet pán Dáh mň : Ne wozmūt z
domu twého telce: Wtazň Mosea y profy/nea/ k
gich posluhagň . A ta litera nědy se přidává i no
mib⁹. Exm: Janē gest gměno geho. Někdy pmo
mib⁹. Exm: Námī ne slusň zabiti žádneho. Něk
dy aduerbňs. Exm: Někdyt wpadnu gedno⁹ dne
w ruce Saulowy. Někdy cōiuctōmib⁹. exm : Věb
něsof gednoho nenáwideti bude/ a druhého milo
wati. Někdy pak ta litera/ i / přidává se i si

ne verborū/a zwuť té litery zawěřá wsobe pnomē
tobe/ tak se netřeba řícy tobe . exm. Mittam tibi
hedum de gregibus/ Poslii kostlko z štáda. Da
bo tibi poculū ex uino cōdito/ Dámī nápoj z wň
na wdelaného. Dedissem tibi decē argenti siclos/et
uinum balteum/ Dali bych byl deset lotů štěbra /
a gedno wopásanň .

Regula de / s :

¶ Slusně a pěně nědy litera/ s / přidává se
k slowom tiem/ kterás sau uerba imperatiua/ a dež
catiua: Nēb zbusuzge/ a splně podňzň: gesttoby slowo
samo bez té litery nemohlo tak splně/ ani rozkazo
wati/ ani prosyti. Exm ěmi: Gleďtez at wás zad
ny neoklamá. exm scđi: Weyz gim podle skutku ge
gich . Toho dle/ při wšech slowých prosycgich/

wo modlitbě páne/ k horliwějšimu wprossenň/ má
wšludy/ i / přidáno býti . Nāto: Poswětiť se gměno
twé: přidiť králowšwň twé. Diez se wüle twá ic/

Mat : vj :

Regula de Diphtongo/ au .

¶ Ten diphtongus /au/ potřebně/ p rozumu wy
sčelēnň/w mluwenň y w psanň/zachowati se má:
Abý byla differētia iter nūcām singlēt/ et nūcām
plērē/in personis uerborū. Exm : Nā budu gim
za Boha/ a omī budau mi za lid .

Gere : xxx

¶ Est : Toho slowa/ est / ne sšetřili wlasti
ně/wykladaci zākona: ze quādo cōstruitur cū dō/
debet exponi per / hz . yako: Est huic erat soror no
mie Maria/ A ta mēla sestru gměně Marygi/ nēř
ky/a té byla sestra. Těz: Duo debitorēs erāt cuiđā
creditori/ Wiekāy wřitel mēl dwa dlužnňy. Těz
Argentū et aurū nō est mī/ Štěbra a zlata nemā.
Těz podle náprawy Krazmowy: Quid mī tecū est
mūlier/ žieno co yā mam s tebau činiti. Nihil tū
bi cum iusto illo/ Nic ty nemēy činiti s tĥmto spra
wedliwým .

Luk : x :

Tu těj vj :

Skut : iň :

Jan ů .

Mat : xxvj :

¶ Noli . Nē noli/wlastně gť nechťcy/wšlāt
řdy se postawuge cū uerbo ifinitiu modi/ tehdy
se má exponowati za/ nō . exm: Noli timere/ Kras
m⁹/ ne metuas/něbof se. noli scribere/nepisf. Těz
i nūrō plēi. nolite. Nolite expauescere/ Nēčepťe
se. Lēpe tak dňs než by řell/ nechťiepte se bāti. ne
čhtiey psāti. nechťiey plakati. nechťiey se lefatj .

Luk : v :

Zgew : xix

Mar : xvj :

Nē by potřebň bylo mnohá uerba/ neb slowa ož
nāmiti/ gichž wykladaci biblň Česķē ne wlastně w
šwāli: Ale mám zato/ že ti kterňž Testament no
wý/ Krazmem napraweny wyložili/ při něm to ož
nāmň .

Finis de uerbo .

Luk : viij .

Zach : xliij .

Zal : xlix

Luk : xvj

Tu těj j .

Jan xviij .

i Krá : xxvij

Mat : vj .

i Mo :

xxxviij

Přil : viij

ġ Krá xviij

Kolo : ů :

Zal : xxvij

CZTWRTA STRANKA ETY
mologij/gi (patz latinijcy rŕkagŕ)
De aduerbijs .

Mecũ/ tecũ/ nobiŕcũ/ vobiŕcũ :

¶ Ta aduerbia dwogŕm zpŕsobŕ se exponuŕgŕ :
paŕo y pnomia/me/te/nobis/vobis: Cednau taŕ
to . Mecũ/semnau : tecũ/s tebau : nobiŕcũ/s nã
mi: vobiŕcũ/s wãmí . Druhŕ takto: Mecũ s sebau
tecũ/s sebau : nobiŕcũ/s sebau : vobiŕcũ/s sebau .
Exŕpla poloŕŕm per antithesim .

Mat : xxvj
i Krãl : xxj

¶ Mecum . Vigilate mecũ/ Bdetē semnau:
Arma mea non tuli mecum/ Brani swŕe ne wzal ŕŕ
s sebau .

Ezai : xli
Tob : xj .

¶ Tecũ . Ego tecũ sum/ Xã ŕŕ s tebau . Tol
le tecũ de felle piscis/wesmi s sebu zluč rybŕj .

Luk : xxliij
Nemi : vj

¶ Vobiscum . Mane nobiŕcũ/zũŕŕaŕ s nã
mi . Tractem⁹ nobiscum in domo dei/ Rozmlauŕ
weyme s sebau w domu boŕŕm .

Ma : xxvii
Jan xij .

¶ Vobiscum . Ego vobiŕcũ sum/ Xã s wã
mi sem . Pauperes semper habetis vobiŕcũ/ Chus
dŕ wŕdycty mãte s sebau .

¶ Obiectõ : Dŕŕŕŕŕ/mewŕŕm Edy mãm expo
nowati ta aduerbia takto/ a Edy onãtno ? Zprãw
ŕe tauto regulŕj .

REGVLA.

¶ Quãdo verbũ cõcordat cũ aduerbio in perso
na/tehdy ex exponũy ta aduerbio taŕdŕ znich/s se
bau: Quãdo vero verbũ discordat cũ aduerbio in
persona/tehdy exponũy mecũ semnau/tecũ s tebau
nobiŕcum s nãmí/vobiŕcũ s wãmí . Declaratiõ
p̄mi : Rdyŕ dŕŕŕ/ Arma meã nã tuli mecũ/nõ tu
ŕi/geŕt verbum p̄me persone/a mecum aduerbium⁹

geŕt taŕŕ p̄me persone . A protoŕ mecum/mãŕs tu ex
ponowati/s sebau/ne semnau . Declaratõ ŕcdi .
Rdyŕ dŕŕŕ: Vigilate mecũ . Vigilate/geŕt verbũ ŕcdŕ
persone/ ale mecum/geŕt aduerbiũ p̄me persone: A
protoŕ mãŕs tu exponowati mecũ/semnau/ne s te
bau . Binã exŕpla rozwaŕ sobŕ tŕz .

¶ Secũ . Secũ gŕ aduerbiũ terciŕe persone
vtriusqz nuŕri:paŕo y pnomŕ sui/a dwogŕm zpŕso
bem se exponuge: Neb nekdy in siglŕi nuŕro/secum
geŕt s sebau/A in plŕi taŕŕ s sebau: Niekdý paŕ i ŕi
glŕi nuŕro secum geŕt s nim/neb s nŕŕ/ ŕcdm gntŕs
õuuenientiã/A i plŕi nuŕro/s nimi . Exŕm de
numero Singulãri . Diues cũ dormierit nil secũ
auferet / Rdyŕ bohãty vsne nic s sebau newesme.
Fecit duodeci vt essent secũ: zpŕŕŕŕŕŕ gich dwãnãct
aby byli s nim . Exŕm de nuŕro plŕi . Non
ŕumpserũt oleũ secum/ Ne wzaly olege s sebau . Cũ
eniã audirent per sua tormẽta bene secum agi/ Neb
Edyŕ vslyŕŕeli je ŕŕze gegich muŕy doŕŕŕe se dege gi .
¶ Aby paŕ wŕdel Edy mãŕ exponowati/secũ s se
bau/a Edy s nim/neb s nimi/zp̄w se tauto regulŕj .

Job xxvij :

Mar : iij .

Mat : xxv :

Mudr : xj :

REGVLA.

¶ Quãdo hoc aduerbiũ secũ/cũ supõŕŕito et apo
ŕŕito itã cõŕŕuitur/qđ de eodem supõŕŕito dicitur/et
nõ de alio : tũc secum dz exponi s sebau . Quãdo
vero secum cũ supõŕŕito et appõŕŕito itã cõŕŕuitur/
qđ nõ de eodŕ ŕz de alio supõŕŕito dicitur : tũc secũ
dz exponi/s nim/ s nimi . Declaratõ p̄mi . Rdyŕ
dŕŕŕ/ Diues cum dormierit nihil au feret secum :
Diues geŕt supõŕŕitum/auferet appõŕŕitũ/ secum dis
ŕitue de supõŕŕito: A ptoŕ mãŕs rŕjey Bohãty Edyŕ
vsne nic ne odneŕe s sebau/ne s nim . Declaratõ
ŕcdi . Edyŕ dŕŕŕ: Fecit duodeci vt essent secũ : duo
decim gŕ supõŕŕitum/essŕt appõŕŕitũ/secũ nõ dicitur

de supposito discipuli/sz de alio/népe de Jesu: **Neb** Gézus ne zpúsobil tiech wécdlníkú dwanácte/ aby oni byli szebaw/ totiz sami o sobe bez nicho/ **Alle** pto ge zpúsobil aby byli s nim/ totiz aby se ho přijdzeli/ a s nim chodili. **A** ptoz máš rýq: zpúsobil gich dwanácte aby byli s nim:

¶ Ecce. Ecce. gest aduerbiú/ **nie**dy demó strati/ a **nie**dy admirati/ a: wždy se má exponowati/ hle. **Exém** pmi: Ecce loc^o ubi posuerūt eum. **Gle** mýsto tdeš ho položili. **Exés** sedí: Ecce uirgo concipiet et pariet filium/ hle pána pačine a porodž syna. **A** ptoz se exponuž **nie**kteř/ **ecce** ay: **To** slowa ay/ nemúžeš ginal lépe positi **ya**ko w hřewé tdy by řekl/ ay nech mne s potogem/ ay radžim pře stañ. **Coš** latžně slowe/ hem.

¶ Etiam. Etiam/ **nie**dy gest/ tabé/ a **nie**dy ano. **Exés** pmi: Etiam tunicam noli phibere/ **Také** sútné nebrañ. **Exés** sedí: Intellexistis hec omnia s Dicit ei etiam/ Wyrosuněli si to mu wse^o s řekl mu/ ano pane. **A** ptoz nemáš exponowati/ etiā owšem: **Neb** quide/ na swém mýstie gest/ owšem. **ya**ko: Spūs quide/ pna pte^o ē/ Duch owšé hotow gí.

¶ Non. Nō/ gest aduerbium negatiuú/ **A** tēsty slowe ne. **Exém**: Nō quero gláz meā/ **Nie** hle dām sláwy swé/ a **tak** se má wždy exponowati/ buď to se má přisobe verbú expressú/ **otš/ a** **neb** subitel lectum. **ya**ko: Propheta es tu s et respōdit nō/ **Sy** ti ty prorok s y odpowēdel/ **ne:** **ya**ko by řekl nespēm. **A** ptoz nemáš exponowati non/ **nie** (ya^oz **nie**kte řā **tak** exponowati) **Neb** nihil/ gest nic. **exém**: Sine me nil potestis facere/ **bez** me nic nemúžeš wćiniti.

¶ Ut. Ut: aduerbiú/ **nie**dy gí/ a to naywž ee/ **aby:** **exém**: Unde emem panes ut manducetis ē. **O**dtud kaupime chlebú aby gedli tito. **Nie**dy **ya** s **čj.** **exém**: Ut cesauit loqui dixit ad Simoni/ **Takž**

přestal mluwiti řekl t **Simonowi.** **Nie**dy: **ya**ko: **Exés**: Nō sūt iuenti tales de uniuersis/ **ot** daniel/ **Jan** viij. **Zananiaš/ Misahel/ et Azarias:** **Nep** saur nalezem katowž zewšech **ya**ko **Danyel Zananyas Misahel** **et Azaryas.** **Nie**dy se: **Exés**: Impleuerūt ambas naues ita ut mergerentur/ **Napl** niki otš lodž/ **tak** se se potopowaly.

¶ Utique. Utiqz. **nie**dy gest/ gístie. **Exés** **Si** de^o pater uester esset/ diligeretis utiqz me/ **Byt** **buh** otec wás byt/ gístie byste mne milowali. **Nie** **dy/ ano.** **exém**: Creditis qđ hoc possum facere uos **Mat**: ix. **bis s** Dicit ei/ utiqz dnē: **Wier** želi se mohu to w ćiniti wám s řekl mu/ **Ano** pane. **Nie** wlastně **ex** **ponowati** tčarž: utiqz/ owšem/ **na** **takow**ž mý **řech** **kladli.**

¶ Nōne. Nōne. **To** aduerbium otážy **Nōne.** t: **zdališ/ p** cōiunctione expletia/ tamen/ **wy** **kladaci** **w** **biblj** **mylné** **wykládali.** **ya**ko: **Nōne** publicani hoc **Mat**: v. **faciūt s** **zdališ** **toho** **celnž** **neb** **me** **ytñž** **ne** **ćinž.** **ne** **wssak** **těž** **me** **ytñž** **ćinž.** **O** **pēt/ Nōne** **stulta** **fecit** **de^o** **i** **Kor**: j. **sawiāz** **mūdi** **hui^o** **zdališ** **blāzniwé** **ne** **wćinil** **buh** **mūdrosti** **swěta** **tohoto** s.

¶ Tūc. Tehdy/ teda/ **neb** **tedy.**

¶ Mezy **tehdy/ a** **teda** **neb** **tedy/ mnozý** **rozdžlu** **nemagž:** **Alle** **ty** **wčz/ se** **tehdy/ gí** **ad** **uerbiú** **tēporis** **latžně** **tūc:** **a** **oznamu** **ge** **ten** **čas** **w** **čterémž** **se** **netco** **řalo/ a** **neb** **má** **stati:** **Neb** **tdyž** **džš** **tehdy/ gest** **to** **w** **ne** **těž** **ya** **ko** **by** **řekl/ toho** **času.** **Exém:** **Silius** **hois** **Mat**: xvj. **wentur^o** **ē** **i** **glřā** **přis** **sui** **cū** **angelis** **suis/ et** **tūc** **reb** **det** **unicuiqz** **scđm** **opus** **ei^o**: **Syn** **člowěka** **přigiti** **má** **w** **sláwě** **o** **tee** **swěho** **s** **angely** **swyjni/ A** **tehdy** **č** **odplatž** **gedno^o** **čazdému** **wedle** **řkuttž** **ge^o.** **Tehdy** **č** **ozumiey/ toho** **času** **tdyž** **přigde** **Krystus.** **Těž/ Čū** **Jan** viij. **exaltaueritis** **siliu** **hominis/ tunc** **cognoscetis** **qđ** **ego** **řim** **tdyž** **poweřšřte** **řyna** **člowěka/ tehdy** **poznate**

Danyel j

Luk: v.

Jan viij.

Mat: ix.

Mat: v.

i Kor: j.

Mat: xvj.

Jan viij.

Mar: xvj.
Ejai: vij.Luk: vj.
Mat: xij.

Mat: xxvj

Jan viij.

Tu tē j.

Tu tē xv.

Jan vj.

Luk: v.

že yá sem: Tehdy/ to gest/ toho čásu poznáte Edyž
 poweysšite . A to gestie swětlegi se wkazuge/ Edyž
 wedle tunc/stawá nunc. Exém: Bene mi erat tuc
 magis quā nūc/ Dobře mi bylo tehdy wjic než ny
 ni. Ale/ Teda neb tedy/gest cōiunctio potestas
 tis rātionālis illatua cōsequētie/latñie slowe ergo
 Neb přinášá to co by nielo wygħti z něceho. exém
 Quid g^o baptisās/ si tu nō es chrūs? Proc teda tē
 tħs ponewadž ty neysš Krysus? Ale z tiech slow
 ponewadž ty neysš Krysus wysšto (yakošto z hod
 ně přičiny) slowo to/pc tē tħs: kterēto slowo př
 nesla slusšie ta cōiuctō/teda . Těž/Reddite g^o que
 sūt cesaris cesari/et que sunt dei do:Edyž šidē pánu
 Krysū wkazali gros/ a powēdeli že ná něm obraz
 Cysarū gest. A odpowēdel gim k tomu Cēzus/dey
 tē: tedy coš gest Cysarowocysari/ a coš gest Božj
 ho Bohu .

PATA STRANKA ETY

mologų/yt (yaks latinųcy rųs
 tagh) De participio .

DE PARTICIPIO PRE

sentis temporis .

¶ Participiū přētis tēporis/w latñie gednostep
 mū má termiacy/neb se wždy skonáwá ná ns. yako
 Amans/docens/legens: Ale w čestém yazyku geho
 termiātō gī rozličná. Neb nědy se skonáwá ná a.
 yako/řka: nědy ná d. yako/řised: nědy ná e. ya
 to sede: nědy ná w. yako wstaw. A takowá wše
 litá termiacy/gen mužské^o pobláwň nálesň . žent
 škému nelusšň než/ y/ yako řtucy/řisedšy/sedeš

cy/wstawšy . Exá položim per antithesim :
 ¶ Řka: Docebat eos dicēs/wčil ge řka. Mat: v 1
 ¶ Řkucy . Nřisit ad eum yxor ei^o dicens/ Těž xxvñ
 Poslala k němu manželka geho řtucy .
 ¶ Řised . Veniens in patriam suam doce Tu tež xij
 bat/řised do wlasti swē rčil .
 ¶ Řisedšy . Veniens ad virum dixit ei/ Judyk xijñ
 řisedšli k muži řčla mu .
 ¶ Sede . Sedes docebat eos/Sede rčil ge. Jan vi .
 ¶ Sedecy : Que etiā sedens sec^o pedes do^o Luk: x .
 mi/audiebat verbum illius/ Kterž takē sedecy w
 nich pánie/poslauhala slowa geho .
 ¶ Wstaw . Surgens Petrus cucurrit/w Těž xxlijñ
 staw Petr řežel .
 ¶ Wstawšy . Conceptit mulier/et surgens i Moje
 abijt/počala žena/wstawšy odestla . xxxviij .

NOTA .

¶ A wēdēti máš/že tu termiacy má gen^o fem^o
 nū/in omibus casib^o sigleib^o . In plci nuēro/mu
 žom a ženám gest termiācio gednosteyná/trom to^o
 že mužň magň in actō e. ale ženy magň i .

De participio in Rus .

¶ Participiū kterē se skonáwá ná rus/ra/rum :
 (yako facturus/factura/ facturum) Nemúže se ex^o
 ponowati ginat slusšie než circūlocutiue/ řtze to
 slowo debeo/debes/debet řc.mám/máš/má řc exř.
 Que facturus k de^o ostendit / Co má Bůh wčiniti Tu tež xij:
 řkazal/ne co Bůh wčiniň . Ipse sciebat qđ est factus Jan vj .
 rus/On wēdel co by mel činiti/ne co wčiniň .

De participio in dus .

¶ Těž takē exponuge se to participium kterēž se
 skonáwá ná dus/da/dū. Yako faciendus/faciēda/
 faciendum . Quo prwnň actiue/ ale toto passiue .

1 Mo: xliix **Exēz:** Donec veniat qui mittendus est / **At** p̄rigde ten genz poslán býti má .

De participio in tus sus rus :

Jan 1.
h Kor: xj
Mar: ix

Ecce 1 j

h Mo: xiiij
Luk: ij.
Zal: ciiij.
Mar: xvj.
Zalm:
lxxxiiij

¶ P̄ci expōsitiō toho participium k̄terēz se skōnā wá na tus/neb sus/neb rus(yáto factus/cesus/cōz plexus) nesi náze žádne nenŕi/neb bezewŕŕech wōkōlō kú prostie se expōnuge passiue. exēn: Verbum caro factū est / Slowo tielem v̄ciñeno gest. Ter virgis cesus sum / Tr̄ivrat metlami m̄stán sem . Qui cū complex⁹ esset ait illis / **At**terēhōz k̄d̄yž obval rell gim .

¶ Ta tr̄i participia rus/tus/dus/ k̄teral se magh̄ expōnōwati / hle w gednom d̄imōz du to vhlēdās: neb sau po spōlku w̄tiefŕenē složenā takto. Quid ē qd̄ fuit ? ipsū qd̄ futurum ē . Quid est qd̄ factum est ? ipsum qd̄ faciēdū est . To čest̄y takto expōnūy / **Co** gest̄ gestto býlo ? to což býti má **Co** ḡt gestto v̄ciñeno ḡt ? to což v̄ciñeno býti má .

REGVLA.

¶ W̄iedeti mász/ze ta participia k̄terāz w̄ychāze gh̄ na tus/sus/rus/k̄d̄yž sau deponētalia(yáto locus tus/natus/ortus) magh̄ se expōnōwati takto/mlus wil/narodil/wyŕŕel. **Neb** nemász r̄čyč/mluwen ḡt narozen gest/wyŕŕel gest: yáto r̄čtās/sactus est/wō v̄ciñen gest. exēn: Locutus est domūs ad Mosē / mluwil pán ē **M**ozesowi. Natus ē uobis saluator m̄udi / **M**arodil se wám sp̄sytel swēta. Ortus ē sol wyŕŕel slunce. Pakli sau participia cōmunia(yáto osculatus/crim̄iatus) tehdy se magh̄ expōnōwati dwogim zp̄sōbem/totiz actiue/y passiue. Exēn: primi: **Et** osculatus est eū / **A** pol̄žbil ho. exēz scōz **I**usticia et pax osculate jūt / **S**prawedliwost a p̄ k̄d̄yž pol̄žbili se .

REGVLA.

¶ **I**tē w̄edeti mász/ze participia nemagh̄ se w̄sē dy expōnōwati w̄edle swē p̄r̄j̄sne postawy / ale slo wy rozwāzanymi: aby snāz mohlo býti wyprawe no / to což zdá se býti zmatečno . **Neb** gest̄ **R**egula grāmaticalis o tom/ze participia p̄sentis temporis resoluūtur per p̄nomē qui/que/qd̄ : wt amans. i . qui amat. **A** protoz: **I**nuenerūt eum in tēplo sedē Luk: h . tem in medio doctorū audientes illos / et interrogā tem eos : takto mász expōnōwati : **N**alezli ho ais w chrānie sedy / **C**otewienēgi než by rell sedy / **C**yho w prostred doctorū / a poslūchā gich(ne otazughy⁹ gich) **T**ēs **E**zo dnūs et nō est alter / formās lucem / et creans tenebras / faciēs pacē et creans malū . **L**ēpe d̄n̄s **N**á pán a nenŕi ginēho / genz čin̄m swētlo a stwo řu ū tmy / ḡs čin̄m pořoy a stwořugi zlé. **N**ezliby rell / **C**inē swētlo a twoře tmy / činē pořoy a twoře zlé . **E**go diligentes me diligo / **N**á milugi ty k̄terēž m̄ne milugy . **Q**uare nō respicis super iniqua a gētes : **P**roč ne patr̄šs na ty k̄terēž neprāwē čin̄j . **A**udiste om̄i pplō dixit discip̄lis suis / **A**dyž slyŕŕel wŕŕecken lid / rell w̄cedl̄njšom swy . **A**cepto pane / grās egit / **K**d̄yž wozal chlēs d̄n̄y činil zē .

REGVLA.

¶ **W**ŕŕeckā participia k̄d̄yž k̄oli ginū significācy na sebe berau nad swō p̄riozenū / tehdy noialiter se expōnōwati magh̄ / a sau noia / ne participia. exēz **S**apiens mulier edificat domū / **M**ūdrá žena stā w̄h̄ dūm. **O**diŕi facta **N**icolaitarum / **N**enāwidh̄š skutū milulāšnjškw . **I**plius factura sumus / **C**e ho sme stwořenj . **C**ū uidiŕŕet **C**ham uerenda pat ris sui esse nudata / nunciavit duobus fr̄ibus suis / **K**d̄yž w̄zřel **C**ham hanbu otece swē^o obnazenū / po w̄edel dwaum bratrom swym . **I**tem: quādo pat

Luk: h .

Ezai: xliij

P̄r̄j̄slo: viij
Abakuk j .

Luk: xx .
T ēj tu xxij

P̄r̄j̄j: xiiij^o
Zgew: ij .
Eřez: ij .
i Mo: ix .

PATA STRANKA

Eccl's j :

1 Kor : xij

icipia propria significacōz habencia/ cōstruuntur cum nominibus substantiuis : tunc fiunt nomina/nō participia. Exēp: Unus est altissimus creator omnipotens/et rex potens/et metuent⁹ nimis/ sedens super thronum/et dominans deus: Gedē gest nays wyssih stwořitel wseho wsemohūcy/ kral mocny a hrozny p̄hliš/ sede na stolicy swee/ a panugūcy Būh. Kdes: wsemohūcy/ a mocny/ a hrozny/ a panugūcy : saū nomia/ ne participia. Ale/ sede /tu zū stawa participiū . Tat tačē māšs exponowati/ factus sum uelud es sonans/ aut cimbālū tintiens/ W cinnem sem pako mēd zwūcūcy/ neb zwonec zniegūcy. Neb Edyby byla participia/ muslyby ge exponowati participialiter: mēd zwūce/ a zwonec zniege : Na kož tēz/ omī potens/ wsemoha/ potens/ moha/ a domīnans/ panu e.

SSESTA STRANKA ETY

moložh/ gi (yatš latinšcy ušlagh)

De coniunctione.

Jan j :

Mat : xxj

Tej xvij .

¶ Et . Ta cōiunctio Et / dwogim zpūso Bem se exponuge . Niekdy/ et/ gi/ a . Exēz: In p̄ncipio erat uerbum/et uerbum erat apud deū/et deus erat uerbum . W počátku bylo slowo/ a slowo bylo w Boha/ a Būh byl slowo . Niekdy pak/ et/ gest / y / Cum fit per modū alicuius illacionis siue cōclusionis . Exēz: Interrogabo uos et ego unū sermōnem/ quem si dixeritis mi/ et ego uobis dicā/ in qua potestate hec facio / Otāšit y pā wās na ged⁹ nu fēc/ kterūz powūteli mi/ y pā wā powūhm w kterē mocy to cinnim .

¶ Et . Neywūce se bēre za/ a / exēz: At ille

respondēs ait/ At on odpowūda ge řekl . Niekdy se pak bēre za ale . Exēz: At ubi uenit fides/ iā nō sumus sub pedagogo / Ale Edyz p̄šlša wūca / giš neysme pod p̄štanem .

¶ Vel . Vel nekdy se bēre za neb . Exēz: Ad hibe tecum unū uel duos/ Prigmi lsa ē gednoho/ neb dwa . Niekdy za aspo . Exēz : Ut uel fimbriā uel timentī eius tāgerent/ Aby aspoñ porolta rau/ cha ge⁹ se dotkli . Niekdy za tačē . exēz: Que ab eis secreto fiunt turpe est uel dicere/ Co se odnich tep⁹ nē dege mrzko gest tačē powēdūti .

¶ Siue . Niekdy gest/ budto . exēz : Siue per ritā/ siue per mortz/ Budto strze swot/ budto strze smet . Niekdy a neb . Exēz: Uade ad dextram siue ad sinistra/ Gdi na p̄wicy a neb na lewicy .

¶ Alioqui alioquin . Alioqui neb alioquin gest/ sye . exēz: Alioquin fili vestri imundi essent / Syc by synowē wāsi nečih byli . A protoz mnoz yzle exponugh alioqui/ ginač : neb aliter/ gest ginač exēz: Ne aliter doceret/ aby ginač ne učili .

¶ Quia . Quia/ nekdy gest neb . Exēz: Exi a me domie qz homo pctōr sū/ Wdeydi odemne uane/ neb clowēt hēššny sem . Niekdy qz/ gest se . exēz: Scitis qz pošt biduū uas na fit . Wūte se po dwū dnech swātel gišh uāic dypā .

¶ Autem . Autem/ nekdy gē ale . Exēz: Spiritus quidem promptus est/ caro autem infirma / Du h owsem hotow gest/ ale tielo nemocnē . Niekdy/ pak / Exēz : Videns autem turbas ascendit in mōtz/ Wida pak zāstupy wstāpūl na hūru . Niekdy/ a / Načōš māšs wstāthei . j . toho aut mnoho kterēz māšs tu exponowati/ a .

¶ Quippe . Quippe/ nekdy se exponuge quia certe . t . neb gistie . Exēz: Educ uiros qui uenerunt ad te/ et ingressi sunt domum tuam / exploratores

Galat : iij :

Mat : xvij

Tu tej xiiij .

Efes : v .

Filip : j :

ij Kral : ij

1 Kor : viij .

1 Tymo : j .

Luk : v .

Mat : xxvj

Tej tu .

Tej v .

Jozuc ij .

qui pe sūt / Wywed muse ty kterých přišli k tobě / a
westli do domu twého / neb gistie sšpehēci sau. Tak
Mar : xvj . takē . Erat quippe magnus valde : máš exponowa
ti / Neb gist'e byl welmí welibý . Niekdy pak bēte se
Mat : v . toliko za / neb / exez : Amē quippe dico vobis / Neb
amen prvím wā . Et accipitur ibi quippe p eni .

¶ Ergo . Ergo / trogim obyčejem se exponu
Luk : xxij . ge . Niekdy ergo / gest protoz : Exez : Corripia ergo
illū et dimittam / Protoz potrefey ho a ppustijm .
Jan vj : Niekdy / pak . Exez : Cū subleuasset ergo oculos Je
sus / Kdyz pak pozdwihl očí Gēzus . Niekdy : tedy
Mat : xvij . Ergo liberi sunt filij / Tedy swobodni s au
synowé s

¶ Quidem . Quidem : Edyz koli po sobe má
wá aut / neb vero / neb sed / neb tamen / neb verū ta
men / neb porro : Tehdy má se exponowati / owšem
Tēj xxvj . Exempla : Spiritus quidem p̄mptus est / caro aut
infirma / Duch owšem hotow gest / ale tielo nemoc
nē . Alius quidem sic / alius vero sic / Giny owšem
I Kor : vj . takto / ale giny takto . Nō omnes quidem dormiē
Tēj xv . omnes tamen imutabimur / Ne wssickni owšem
zemēme / ale wssickni se promēnēme . Kdyz pak
quidem máwá p̄ed se bý negatoz / ne nec / nō / tehdy
se má exponowati / neque . Exez : Si fuerit uir bo
iij Král : j . nus nō cadet ne unusquidem capillus eius ī terrā
Budelit muž dobrý / ne spadnet z uē' ani w las na
zemi . Exez sedi : Nō relinqumus de uiris qui cū
zō sunt ne unū quidē / Ne zstawašme z mužū tiech
iij Král : iij . kterých s ním sau ani gednoho : Exez tercij : Si non
vultū regis Josafat erubescerem / non attendissem
quidem te / nec resperissem / Bychē se ne sydel obliš
čege trāle Josafata / aniž bych tebe sšetil / ani natie
pohledeł . Ginat nad to pak koli quidem se post
Beečs vj . uage / exponowati se má / gistie / ne zagistē : neb pro
certo / gest zagistē . Exez : Est et aliud malū qđ uidi

sub sole / et quidem frequens apud homines / Gestit
y ginē zle kteréz sem widel pod sluncem / a gistie ca
stē v lidū . ¶ Siquidem / Siquidē / gest
iij Král xvij . / neb : Exez : Cōfregit serpentē Ezechias enē / quem
fecerat Moses / siquidem vsqz ad illud tempus filij
Israel adolebāt ei incensū / Ezechyáš stropotal ha
da nie denecho / kteréhoz byl w delal Moses / neb až
do toho času kadili a obětowali mu synowé Xra
helstij . ¶ Quādoquidē / a quos
niāquid / ged° pako druhē se wykládá : ponēwáds :

¶ Si . Si : cōiunctōnē nekterých zle exponu
gij / ac / neb quāuis / quāquā / a licet / gest ac . Exez
p̄mi : Ut dimittas p̄ptō tuo quāuis peccatori / Aby
odpustil lidu swému ac hříšněmu : Nō inuenit pe
nitencie locū / quāquaz cū lacrimis ī quilibet eā / Ne
i Par : vj . nalezl mášta pekání / ac s šzami hledal ho . Licet
Zid : xij . hec feceritis / tamen adhuc ex uobis expetam vlc
Judyk : xv . onē / Ne ste to woinili / wssak gestie pomstijm se nad
wámi . Si : rozličnē se exponuge / neb niekdy Si
gest / ponēwáds : Exez : Si me persecuti sunt / et uos
Jan xv . persequentur / Ponēwáds mne se protiwili / y wámē
se protiwiti budu . Niekdy / si / exponuge se gestli :
Mat : viij . Exez . Si uis potes me mandare / Chcessli mužs
mne oštititi / nekterých eđlag / gestie chcess . Ale ty
za gestlie / wedy radegi vřky / a / a tām slowem sp
lu s kterýmz se spouge . Niekdy / Si / gest bych / by /
bychme / byste / wedle slusnosti slowa to° kterechoz
se p̄chdržij . Exez p̄mi : Si nō uenissem et locut° eis
Jan xv . fuisset / pctum nō haberent / Bychē byl nep̄isset a
Tēj xj . ne mluwil gim / ne melitby hřýchū . Exez sedi : Si
fuisset hic frater meus nō fuisset mortuus / By zde
Mat : xxij . byl / bratr můj nebyl by omel . Exez tercij : Si fu
isset in diebus patrū meōrū / Bychme byli za dnū
Tēj xij . et cūw nassich . Exez quarti : Si sciretis / byste wē
deli . A Protoz nekterey / Edy bych / Edy by / Edy bychme

OSMA STRANKA

hodek slúho dobrý .

¶ *Seu ve . Seu a ve . zámutek a bolest oznamuň/Což česky nemůžes lépe vyložit/yako/ Bieda . Exem primi : Seu mihi domine / Bieda mrie pane . Exeplii secundi : Ve vobis diuitibus/ Bieda wám Bohatým .*

¶ *Anna : Anna : gest Interiectio deprecatua/ A tak Zofii anna filio dauid/ máš exponowati/ Odey bože pomoc sřnu Dawidowu . A ptož zle se exponuge/ spařený s řyně Dawidowý .*

Sinis de Interiectione :

TATO GMENA SE WYDAWA

gň/ E lastawému/ a wptřímému/ což wáženň/ každému rozumě němu wykladači .

*

JESVS :

¶ *Poněwadž toho neřwětiewřstého gměna Gězus/ y latinšcy z řžećiny/ y němcy/ y také giniř pazyřowě/ w celosti geho wřřhwagň : A z latřny w celosti wykladagň . A to gměno w celosti swě/ wyřkladem prawým/ spasyřele nám žniř/ a swědčň . A k tomu také y w Česřké řeči w celosti swě/ bez proměněnň té řřlaby/ zus / w řřsa / wřřřeně má žněnň-za řřřřně se widň/ aby ono w wyřkladaniř nowého Testamentu/ w celosti swě bylo řřadeno . A to w čelě declinacy Takto .*

ETYMOLOGII.

Nominatiuo : tento Gězus Genitiuo : tohoto Gězusa Datiuo : tomuto Gězusuowi Accusatiuo : tohoto Gězusa Vocatiuo : O Gězu Ablatiuo : od Gězusa .

Když se pak k němu to gměno Křystus přidáwa / přidagě k tomu gestie y to slowo/ pán/ Tak to máš declinowati .

Nominatiuo : pán Gězus Křystus / neb pán Gězu Křyst Genitiuo : pána Gězu Křysta Datiuo : pánu Gězu Křystu Accusatiuo : pána Gězu Křysta Vocatiuo : o pane Gězu Křyste Ablatiuo : od pána Gězu Křysta :

MOSES

¶ *Těž to gměno Moses/ má declinowáno býti yako Gězus . Neb toho gměna z řžećiny/ latinšcy/ y němcy/ také wřřhwagň :*

CHRISTIANVS.

¶ *Swědčň řřtkowě Apōstolsřřtň . Žie neyřwě wě wćedlnňcy Křystowi/ od Křysta . yakožto (pod lě wyřkladu řřazmowa) od půwodu/ neb od předchůdce/ a od pána swěho/ Křystyřanowě slauli . Na řož těž řerodpřanowě/ od řeroděsa . A také latřně a Christo/ Christiani . non a Baptismo/ Baptismi ani dicūtur . Těž Niemcy/ von Christo/ christn/ se gmenugň/ Ne von der tauf tauffer .*

Tak také y w Česřké řeči w zákoně páne / od Křysta/ Křystyřanowě by se měli w textu wyřkladati . Aby také gměno swěho nábožensřwň/ od půwodu/ od pána swěho měli .

Křystyan gest ten/ kterýř ducha Křystowa/ a po

Ř ě

Skut : xj :

Mar : xj

Skut : xj .

Skut : xxxj

i Pet : iij .

Judyk : vj
Luk : vj .

Mat : xxj

Mat : j

mažánij od něho má/ A Eterýz gest skutečný násle-
dowánj pána swěho/pána Krysta. Žaťoz o tom
apostol swědčj: Žťoz nemá ducha Krystowa/ter-
něnj geho. A Swatý Jan: Wy pomazánij máte
od swatěho. Sám pak pán Krystus / Chceli tto
za mnú přjgňti/ať zapřjti sám sebe/ a ať wezme tčjz
swůj/a následuge mne. A protoz/ wšicni tčjz
tčst přjvali/dobřj y žjž/od tč sluzebnosti křestiane
budau nazwáni: Latjné Baptisati/wel(sj-dici pa-
teris) Baptisimiani. Ale Krystjanowě/nema-
hau neš od ducha Krystowa/ od pomazánij geho/
a od pána Krysta skutečného následowánij/ gme-
nowán býti. O tich zákon na wčazáných mšstech
mluwj.

AMEN.

¶ Amen. Gest slovo židowské/ku potvrzenj;
řeci Eteráz se mluwř/a bře se nědy za vere/neb za
fideliter. Exemplum: Amen dico vobis nescio
vos / to gest/Widně neb práwě prawjím wám/ne
znám wás. Tčz: Sec dicit Amen. Nis fidelis et
verus/ Totč práwě práwě neb wěrně/swědč wě-
rny a prawj. A tak Amen gest aduerbium. qua-
litatis:

¶ Někdy pak Amen (Edjz na kony slow se po-
stawuge) znamená žádost/ aby se to stalo o čem se
mluwj / což wyladač někdy wykozil latjné fiat/
Edjz bylo židowsky Amē. A někdy toho slova tak
bez wyladu nechal. Exemplum: Respondit om-
nis populus Amen. Sed libera nos a malo Amen
Soli deo honor et gloria in secula seculorū Amē

Ne by mohl tu Amen wylōjiti/ buď to/ neb staň se
to/ quia habet significacionem verbalem/a gest na
tom mšstie verbum precatium. Wšak že oby-
čej gest nárámě zwylj toho slowa nementi/ ale
tak předce židowsky ge wylowiti. Žaťoz tčz to slo-
wo Alleluia. Protos tčtjeme/ Samému Bohu
čest a slawa nawěky wěluw. A M E N

¶ A tak dočonána gest knjzka tato potřebná/ y
také wšitečná. Kteráz někdy prwe w Českém
pazyku od žadného nebyla wydána. A
gest wytistiena w Waměšstj/ Sed
mého dne Wěsnyce Čerwona
Letha od narozenj wy-
kupitele našeho/
Gezu Krysta
Tisj
čjho/Přistjho/ Tčdčtčho
Tčtčho.

1533.

KASSPAR PROSTIEYOWSKY

114.387.
H-77505

Rjím: vlij.
i Jan ij:
Mat: xvj

Mat: xxvj.

Zgco: iij.

Zial: xli.
Lxxj:
Nceni: viij
Mat: vj
i Ty mo: j

REPRODUCTION OF THE

REPRODUCTION OF THE

REPRODUCTION OF THE

REPRODUCTION OF THE

REPRODUCTION OF THE

REPRODUCTION OF THE

